

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος

2013 – 2014

<http://www.hist-arch.uoi.gr/>

Οι δηλώσεις των μαθημάτων γίνονται ΜΟΝΟ ηλεκτρονικά. Οι φοιτητές ΔΕΝ έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις μαθημάτων που ΔΕΝ έχουν δηλώσει. Για περαιτέρω οδηγίες βλ. σχετικό έντυπο Γραμματείας του Τμήματος.

<http://www.hist-arch.uoi.gr/>

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	5
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	6
- Ιστορικό ίδρυσης και ανάπτυξης του Τμήματος	6
- Εκπαίδευση	6
- Προπτυχιακές Σπουδές	7
- Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων (ECTS)	8
- Πρακτική άσκηση	8
- Εκπαιδευτικές εκδρομές	8
- Μεταπτυχιακές Σπουδές	9
- Εργαστήρια	9
- Μουσεία	9
- Βιβλιοθήκη	9
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	11
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	12
- Υποχρεωτικά μαθήματα	13
- Κατ' επιλογήν μαθήματα	14
- Συντομογραφίες	14
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	15
- Υποχρεωτικά μαθήματα	16
- Κατ' επιλογήν μαθήματα	17
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ	18

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	19
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	20
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	21
Α. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας	22
Β. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	31
Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	38
Δ. Τομέας Λαογραφίας	46
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	49
Α. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας	50
Β. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	60
Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	66
Δ. Τομέας Λαογραφίας	73
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	76

Τ Ο Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο

Το Πανεπιστήμιο είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενο και εκπληρώνει την αποστολή του στο πλαίσιο του Συντάγματος.

Αποβλέπει στην παροχή ανώτατης παιδείας, την ουσιαστική κατάρτιση των φοιτητών, καθώς και στην προαγωγή των επιστημών.

Στο επίκεντρο της διδασκαλίας βρίσκεται τόσο η καλλιέργεια της θεωρητικής σκέψης και η απόκτηση των απαραίτητων επιστημονικών εφοδίων, που αποτελούν τις βασικές συνιστώσες για το διεθνές κύρος των χορηγούμενων Τίτλων Σπουδών και την επαγγελματική σταδιοδρομία αποφοίτων, όσο και η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, η οποία θα εμφορείται από κοινωνική ευαισθησία και δημοκρατικό ήθος.

Η λειτουργία του Πανεπιστημίου βασίζεται στη δημιουργική συνεργασία όλων των φορέων της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η δραστηριότητα του Πανεπιστημίου βασίζεται στις αρχές του ανθρωπισμού και του σεβασμού των δικαιωμάτων του πολίτη.

Οι αποφάσεις στα θεσμοθετημένα όργανα του Πανεπιστημίου επιβάλλεται να λαμβάνονται με κριτήρια διαφάνειας και αξιοκρατίας.

Η γνώση ως κοινωνικό αγαθό, προκύπτει από την έρευνα που σέβεται τον άνθρωπο και το φυσικό περιβάλλον και διενεργείται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Η έρευνα, ως το σύνολο των εργασιών που δημιουργούν γνώση, αποτελεί δικαίωμα που ασκείται σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας η οποία εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική διερεύνηση και διδασκαλία.

Η κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας στη διδασκαλία, την έρευνα, την έκφραση και τη διακίνηση των ιδεών, καθορίζει το σινοπό του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

(Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Απόφαση αρ. 22444/Β1, ΦΕΚ 310/10.3.05)

Τ Μ Η Μ Α Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Σ Κ Α Ι Α Ρ Χ Α Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α Σ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ιδρύθηκε το 1964 ως παράρτημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β.Δ.735/1964, ΦΕΚ Α' 240) και από το 1970 αποτέλεσε αυτοτελές Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με δύο Σχολές: τη Φιλοσοφική και τη Φυσικομαθηματική (Ν.Δ. 746/1970, Α'267).

Από το 1984 η Φιλοσοφική Σχολή κατατμήθηκε σε τρία Τμήματα τα οποία χορηγούν αντίστοιχα πτυχία:

Α. Φιλολογίας

Β. Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Γ. Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Η Σχολή λειτουργεί από το 1982 σύμφωνα με το Νόμο 1268/82.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας συγκροτείται από τέσσερις Τομείς:

Α. Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Β. Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων

Γ. Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Δ. Λαογραφίας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχει ως στόχο τη διδασκαλία της μεθοδολογίας για την επίλυση παλαιών και νέων επιστημονικών προβλημάτων, την καθοδήγηση στον εντοπισμό και την έρευνα των αρχαιολογικών πηγών, τον εξοπλισμό των φοιτητών με τις απαραίτητες γνώσεις πάνω στις βασικές κατευθύνσεις των Ιστορικών και Αρχαιολογικών Σπουδών, καθώς και της Λαογραφίας. Οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν στη Δημόσια και την Ιδιωτική Μέση Εκπαίδευση, στην αρχαιολογική υπηρεσία, σε μουσεία και σε άλλους πολιτιστικούς φορείς, όπως επίσης και σε ερευνητικά κέντρα. Μπορούν επίσης να συνεχίσουν για μεταπτυχιακές σπουδές.

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαρκούν οχτώ εξάμηνα και οδηγούν στη λήψη **Πτυχίου Κατεύθυνσης:**

1. Ιστορικών Σπουδών 2. Αρχαιολογικών Σπουδών

Ο χρόνος εγγραφής των πρωτοετών ορίζεται κάθε φορά από το Υπουργείο Παιδείας. Αφού γίνει η εγγραφή, ο φοιτητής παίρνει από τη Γραμματεία: το δελτίο ειδικού εισιτηρίου και το βιβλιάριο υγειονομικής περίθαλψης.

Εκτός από τον αριθμό των εισαγομένων με τις Γενικές Εξετάσεις, εγγράφονται (σε ποσοστό που προσδιορίζει ο νόμος) ύστερα από ειδικές εξετάσεις και όσοι ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες: Έλληνες του εξωτερικού, παιδιά Ελλήνων υπαλλήλων στο εξωτερικό, Κύπριοι, αλλοδαποί, ομογενείς υπότροφοι, άτομα με ειδικές ανάγκες. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου του επομένου έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό). Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για τη διδασκαλία και 2-3 εβδομάδες για τις εξετάσεις. Κάθε εβδομαδιαίο τρίωρο μάθημα αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου και λήγει στις 10 Ιανουαρίου του επομένου έτους. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει στις 10 Φεβρουαρίου και λήγει στις 20 Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου, έτσι ώστε να συμπληρώνεται ο απαραίτητος αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου διενεργούνται εξετάσεις, στις οποίες παίρνουν μέρος οι φοιτητές που δήλωσαν και παρακολούθησαν τα αντίστοιχα μαθήματα. Το Σεπτέμβριο κάθε χρόνου διενεργούνται επαναληπτικές εξετάσεις για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων.

Η βαθμολογία καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να οργανώσει γραπτές ή, κατά την κρίση του, και προφορικές εξετάσεις. Στη βαθμολογία μπορεί να συνυπολογιστεί και η εκπόνηση φροντιστηριακής εργασίας (πάλι κατά την κρίση του διδάσκοντα). Το πρόγραμμα διδασκαλίας, καθώς και εκείνο των εξετάσεων, καταρτίζεται από επιτροπή η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τις προτάσεις των φοιτητών για μια σωστή κατανομή των ωρών διδασκαλίας και των εξετάσεων (π.χ. να μη συγκεντρώνονται τα μαθήματα στις αρχές της εβδομάδος, να μη συμπίπτουν οι ώρες διδασκαλίας ενός διδάσκοντος με τις ώρες άλλου, να μη συμπίπτουν τα μαθήματα κατά τις εξετάσεις, αλλά να υπάρχουν τα απαιτούμενα χρονικά διαστήματα κ.λπ.).

Στο προπτυχιακό πρόγραμμα συνυπάρχουν μαθήματα κορμού και μαθήματα ύλης (υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά), τα μαθήματα των ξένων γλωσσών (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά) και τα μαθήματα που προσφέρονται από τα μέλη ΔΕΠ άλλων

τμημάτων.

Η εκπαίδευση συμπληρώνεται με σεμινάρια-συνέδρια, διαλέξεις Ελλήνων και ξένων επιστημόνων, εργασίες και ειδικά μαθήματα (σχέδιο-φωτογραφία). Παράλληλα οι φοιτητές συμμετέχουν σε ανασκαφές, επιτόπιες έρευνες, επισκέψεις σε μουσεία, σε ασκήσεις και μελέτες αρχαιικών συλλογών κ.λπ.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ECTS)

Το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων βασίζεται στο φόρτο εργασίας, τον οποίο απαιτείται να καταβάλει κάθε φοιτητής, για να επιτύχει τους αντικειμενικούς στόχους ενός προγράμματος σπουδών. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που πρέπει να έχει συγκεντρώσει ένας φοιτητής για την απόκτηση πτυχίου είναι 240.

Στα μαθήματα που προέρχονται από τα Τμήματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Φιλολογίας αντιστοιχούν στο καθένα 5 πιστωτικές μονάδες. Στα μαθήματα «Εισαγωγή στη Φιλοσοφία», «Ιστορία της Φιλοσοφίας» και «Παιδαγωγικά» αναλογούν 4 πιστωτικές μονάδες και στις ξένες γλώσσες από 0,5 πιστωτικές μονάδες αντίστοιχα .

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ (Π. Α.)

Η Π.Α. πραγματοποιείται επί ένα δίμηνο σε επιλεγμένους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, (ιστορικά αρχεία, ερευνητικά κέντρα, μουσεία, πινακοθήκες, εφορίες αρχαιοτήτων κ.λπ.), με σκοπό α) την εμπέδωση που απέκτησαν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες στα μαθήματα μέσα από την πρακτική εφαρμογή τους, β) την άμεση γνώση των συνθηκών εργασίας σε πραγματικούς εργασιακούς χώρους στους οποίους μπορούν να εργαστούν οι απόφοιτοι του Τμήματος, γ) την ανάπτυξη δεξιοτήτων και εξειδικεύσεων που σχετίζονται με τις γνώσεις και τα εφόδια που έχουν λάβει οι φοιτητές του Τμήματος από το Πρόγραμμα Σπουδών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και δ) τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για τους αποφοίτους του Τμήματος.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Στο πλαίσιο των μαθημάτων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές εκδρομές, στις οποίες η συμμετοχή των φοιτητών δεν είναι υποχρεωτική, εφ' όσον απαιτείται να πληρώσουν γι' αυτές.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εντάσσονται δύο Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Master) και την απονομή διδακτορικού διπλώματος.

1. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μεσαιωνικών Σπουδών
2. Διατομεακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία: Ιστορία - Λαϊκός Πολιτισμός»

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Εργαστήριο Βυζαντινής Ιστορίας (Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Εργαστήριο Αρχαιολογίας (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας και Τέχνης)

Εργαστήριο Λαογραφίας (Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Προβιομηχανικής Τεχνολογίας (Τομέας Λαογραφίας) Τηλ.: 2651095113

Εργαστήριο Προφορικής Ιστορίας και Ιστοριών Ζωής (Τομέας Νεότερης Ιστορίας και Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Πληροφορικής (για τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές) Τηλ.: 2651095158

ΜΟΥΣΕΙΑ

Μουσείο Εικμαγείων και Αντιγράφων έργων της Αρχαίας Τέχνης.

Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο (web:<http://folklore-museum.uoi.gr>)

Μουσείο Τυπογραφίας.

Στεγάζονται στην Πανεπιστημιούπολη, στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαθέτει πλούσια βιβλιοθήκη με μονογραφίες και συλλογικούς τόμους από την ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία καθώς και περιοδικά σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Τα παραπάνω, μαζί με τις σειρές παλαιούτυπων και σπανίων εκδόσεων, που προέρχονται από δωρεές (Μητροπολίτη Κορυτσάς Ευλογίου Κουρίλα, Σοφίας Αντωνιάδου, Δημοκρατίας Ηλιάδου, Ευρυδικής Κοντολέοντος, Δημήτρη Λουλέ, Κωνσταντίνου Μέρτζιου, Δημητρίου Πετροπούλου, Χρήστου Πράτσικα, Ιωάννη Τσανάκια, Σεραφείμ Χαριτωνίδη κ.ά.) και αγορές, στεγάζονται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου όπου ολόκληρη η πανεπιστημιακή κοινότητα έχει ελεύθερη πρόσβαση (εκτός από τις ειδικές συλλογές, βλ. Εσωτερικό κανονισμό).

Στους οικείους Τομείς του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας στεγάζονται επίσης

τα εξής αρχεία:

- α. Αρχείο ανασιαφών Ηπείρου «Σωτήρη Δάκιαρη» (Τομέας Αρχαιολογίας).
- β. Αρχεία Εφετείου και Υποθηκοφυλακείου Ιωαννίνων. Συμβολαιογραφικά έγγραφα, εκκλησιαστικά και μοναστηριακά αρχεία, αρχείο δημοτικού νοσοκομείου «ΕΛΠΙΣ» Αθηνών, οικογενειακά αρχεία καθώς και πλούσιο φωτογραφικό και άλλο έντυπο υλικό, όπως ημερολόγια, εφημερίδες ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων).
- γ. Λαογραφικό αρχείο με πρωτογενές, αδημοσίευτο χειρόγραφο υλικό από ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο και την Κύπρο (Τομέας Λαογραφίας).
- δ. Αρχείο Εθνοτοπικών και Πολιτιστικών Συλλόγων (Τομέας Λαογραφίας).
- ε. Μουσικολογικό αρχείο (Τομέας Λαογραφίας)

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. Πρόεδρος

2. **Γενική Συνέλευση.** Αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ και από έναν εκπρόσωπο των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

3. **Διοικητικό Συμβούλιο.** Αποτελείται από τον πρόεδρο του Τμήματος, τους διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επίσης, συμμετέχει ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Ι.Π./Ε.Τ.Ε.Π., όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

4. Γραμματεία Τμήματος

Δέχεται τους φοιτητές για κάθε γραμματειακή υποστήριξη και παροχή πληροφοριών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους και διευκρινίζει τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

Στεγάζεται στο μεταβατικό κτήριο της Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και λειτουργεί καθημερινά. Δέχεται τους φοιτητές καθημερινά από τις 10π.μ. έως τη 1μ.μ. (τηλ. 2651007231, 2651007232, 265107180, email: gramisar@cc.uoi.gr).

Πρυτανεία:

Πρύτανης: Τριαντάφυλλος Αλμπάνης

Αντιπρυτάνεις: Γεώργιος Καφάλης, Ισαάκ Λαγαρής, Βενετσάνος Μαυρέας

Κοσμητεία:

Κοσμήτορας: Κατερίνη Λιάμπη

Προεδρία Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας:

Πρόεδρος: Χρήστος Σταυράκος

Αναπλ. πρόεδρος: -

Προϊσταμένη Γραμματείας: Ελένη Νικολάκη

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)

α) Ιστορία – Λαογραφία (63 δ.μ)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	9
Ρωμαϊκή Ιστορία	6
Βυζαντινή Ιστορία	9
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	12
Βαλκανική Ιστορία	6
Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	9
Λαογραφία	9
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 63

β) Αρχαιολογία (18 δ.μ)

Προϊστορική Αρχαιολογία	3
Κλασική Αρχαιολογία	3
Βυζαντινή Αρχαιολογία	3
Ιστορία της Τέχνης	3
Και από τα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα κατά την προτίμηση του φοιτητή	6
Σύνολο δ.μ	<hr/> 18

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (27 δ.μ)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία	3
Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 27

2. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (36 δ.μ)*

<i>A' ομάδα:</i> Μαθήματα των Τομέων Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας, 15 Νεότερης Ιστορίας και Λαογραφίας (Ιστορία, Επιγραφική, Λαογραφία)	
<i>B' ομάδα:</i> Κλασική Φιλολογία (Αρχαία Ελληνικά, Λατινικά), Νεοελληνική και Μεσαιωνική Φιλολογία, Γλωσσολογία	9
<i>Γ' ομάδα:</i> 1. Αρχαιολογία & Ιστορία της Τέχνης	12
Σύνολο δ.μ.	<hr/> 36
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	<hr/> 156

* Με απόφαση της υπ' αριθμόν 327/12-5-2010 Γ.Σ. του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας συνιστάται προσωρινά στους φοιτητές να μην επιλέγουν μαθήματα από το Φ.Π.Ψ., προς αποφυγήν προβλημάτων σχετικά με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων και μέχρι να λυθούν ζητήματα σχετικά με το πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Επ. Υπ.	=	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
ΙΑ	=	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Ιστ	=	Ιστορική Κατεύθυνση
Πτ	=	Επί πτυχίω
ΠΤΔΕ	=	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σ	=	Σεμινάριο
Υπ.	=	Υποχρεωτικό
Φ	=	Τμήμα Φιλολογίας
ΦΠΨ	=	Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας
δ.μ.	=	διδακτικές μονάδες

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)

α) Αρχαιολογία (63 δ.μ.)

Προϊστορική Αρχαιολογία	15
Κλασική Αρχαιολογία (ή Ρωμαϊκή)	18
Βυζαντινή Αρχαιολογία (ή Μεταβυζαντινή)	18
Ιστορία της Τέχνης	12
Σύνολο δ.μ	<hr/> 63

β) Ιστορία – Λαογραφία (24 δ.μ)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	3
Ρωμαϊκή Ιστορία	3
Βυζαντινή Ιστορία	3
Νεότερη Ελληνική Ιστορία	3
Ευρωπαϊκή Ιστορία	3
Βαλκανική Ιστορία	3
Λαογραφία	3
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 24

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (24 δ.μ)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία ή Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ	<hr/> 24

3. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (33 δ.μ.)*

<i>A' ομάδα:</i> μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	12
<i>B' ομάδα:</i> μαθήματα Κλασικής Φιλολογίας (Αρχαία ή Λατινικά), Μεσαιωνική Φιλολογία	6
<i>Γ' ομάδα:</i> Μαθήματα των Τομέων Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας, Νεότερης Ιστορίας και Λαογραφίας (Ιστορία, Επιγραφική, Λαογραφία)	15
Σύνολο δ.μ	<hr/> 33
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	<hr/> 156

* Με απόφαση της υπ' αριθμόν 327/12-5-2010 Γ.Σ. του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας συνιστάται προσωρινά στους φοιτητές να μην επιλέγουν μαθήματα από το Φ.Π.Ψ., προς αποφυγήν προβλημάτων σχετικά με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων και μέχρι να λυθούν ζητήματα σχετικά με το πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α Κ Ο Ρ Μ Ο Υ

A' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές
3. Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία
4. Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία
5. Εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ιστορία
6. Εισαγωγή στη Λαογραφία
7. Αρχαία Ελληνικά
8. Ξένη Γλώσσα

B' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Εισαγωγή στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία
3. Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές
4. Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης Τέχνης
5. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία
6. Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
7. Λατινικά
8. Ξένη γλώσσα

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Η Σ
Κ Α Τ Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η Σ

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Βαλκανική Ιστορία
4. Ρωμαϊκή Ιστορία
5. Λαογραφία
6. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
7. Νεοελληνική Λογοτεχνία
8. Ξένη Γλώσσα

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Βυζαντινή Ιστορία
3. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
4. Εισαγωγή στη Βυζαντινή
Λογοτεχνία
5. Επιγραφική
6. Ξένη Γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Ιστορία
2. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
3. Προϊστορική ή Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Α'

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
3. Κλασική Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'
6. Επιλογή από ομάδα Γ'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Επιλογή από ομάδα Β'
4. Επιλογή από ομάδα Β'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παιδαγωγικά
2. Λαογραφία
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Β'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
5. Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
ή Μεσαιωνική Λογοτεχνία
6. Ιστορία της Τέχνης
7. Ξένη γλώσσα

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
5. Ιστορία Νεότερης Τέχνης
6. Επιγραφική
7. Ξένη Γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Ιστορία της Τέχνης
5. Εισαγωγή στην Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
6. Επιλογή από ομάδα Γ'

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Παιδαγωγικά
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Γ'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Κλασική Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Β'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Β'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ¹

¹ Σχετικά με πιθανές αλλαγές ο Οδηγός Σπουδών θα ανανεώνεται με ευθύνη των συντακτών. Παρακαλούνται οι φοιτητές να ενημερώνονται συχνά από την ιστοσελίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, όπου είναι αναρτημένος ο Οδηγός Σπουδών.

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2013-2014

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
103	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία <i>(Εκπαιδευτική Εκδρομή)</i>	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Α' (Υπ.)
141	Το μακεδονικό βασίλειο από τον Αλέξανδρο Α' έως τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου: ιστορία και θεσμοί	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
152	Οι Περσικοί Πόλεμοι	Η. ΚΟΥΛΑΚΙΩΤΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.) και Ε' (Υπ.) Φιλολογίας
ΕΠΙ	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
154	Επιγραφές Ηπείρου	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
156	Επιτύμβιες Επιγραφές	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
ΙΡΩ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
172στ	Το ανατολικό Τμήμα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.	Η. ΚΟΥΛΑΚΙΩΤΗΣ	Γ' (Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
311	Ύστερη Βυζαντινή Περίοδος: Αυτοκρατορία Νίκαιας - Φραγκοκρατία	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Ε' (Υπ.), (Ιστ.)
263	Βυζάντιο και σχέσεις με Κεντρική Ασία και Κίνα	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
247	Βυζαντινοί λόγιοι και παιδεία	Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
201	Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές <i>(Εκπαιδευτική Εκδρομή)</i>	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Α' (Υπ.)
292	Εισαγωγή στις Ελληνοαραβικές σπουδές	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
296	Η ελληνική διανόηση στον αραβικό πολιτισμό	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
105	Ο Μέγας Αλέξανδρος στην Πρώιμη Αραβική Γραμματεία	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ' (Σ), (Επ. Υπ.)
204	Η μέση βυζαντινή περίοδος Α' (610-843)	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Ε' (Υπ.), Φιλολογίας
103	Οι σταυροφορίες του 12 ^{ου} αιώνα	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
313	Βαλκανική Ιστοριογραφία (19 ^{ος} αι.)	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥ ΛΟΥ	Γ' (Υπ.)
348	Συγκρότηση κρατών στη Βαλκανική χερσόνησο το Μεσαίωνα	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥ- ΛΟΥ	Ε', Ζ' (Σ), (Επ. Υπ.)
320	Χριστιανο-ισλαμικές ορθοδοξίες και Συγκρητισμός στα Βαλκάνια, 13 ^{ος} -16 ^{ος} αιώνες	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛ ΟΥ	Ε', Ζ' (Σ), (Επ. Υπ.)

ΙΕΠ	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
401	Εισαγωγή στην ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης (4 ^{ος} – 15 ^{ος} αι.)	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Α' (Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΙΑΕ 103 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Στο μάθημα εξετάζεται η πολιτική ιστορία της Ελλάδος από την κάθοδο των Πρωτοελλήνων μέχρι και το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου. Βασικούς άξονες θα αποτελέσουν, η επισκόπηση των χρονικών, αλλά και των θεματικών ενοτήτων (βαθμιαία διαμόρφωση και εξέλιξη των πολιτευμάτων, θεσμοί, κοινωνική και οικονομική διάρθρωση των πόλεων – κρατών). Παράλληλα θα παρουσιασθούν οι αρχαίες πηγές (φιλολογικές, επιγραφικές, νομισματικές) και θα συζητηθούν οι μέθοδοι προσέγγισης και αξιολόγησής τους.

ΙΑΕ 141 ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ Α' ΕΩΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Θα συζητηθεί διεξοδικά η ιστορική πορεία που διέγραψε το βασίλειο των Τημενιδών από την περίοδο που ο πρωταρχικός πυρήνας του ήταν περιορισμένος στην Άνω Μακεδονία, έως τους χρόνους της εξάπλωσής του στην Χαλμιδική, σημ. Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, επί Φιλίππου του Β', και έως την δημιουργία της «αυτοκρατορίας» του Μ. Αλεξάνδρου. Επίσης θα εξετασθούν προβλήματα της εθνικής ταυτότητας των Μακεδόνων, καθώς και οι θεσμοί, ο στρατός και η κοινωνία με την παράθεση και ανάλυση των φιλολογικών, επιγραφικών και νομισματικών μαρτυριών.

ΙΑΕ 152 ΟΙ ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

(Η. ΚΟΥΛΑΚΙΩΤΗΣ)

Οι Περσικοί πόλεμοι (490-479 π.Χ.) αποτελούν το μεταίχμιο από την αρχαϊκή στην κλασική εποχή. Στο μάθημα εξετάζονται: α) οι συγκυρίες που οδήγησαν στην ελληνο-περσική αντιπαράθεση και η σχέση των Ελλήνων με την περσική αυτοκρατορία (η επέκταση της περσικής αυτοκρατορίας και η Ιωνική επανάσταση), β) οι μεγάλες στρατιωτικές και ναυτικές μάχες από τον Μαραθώνα έως τη Μυκάλη, καθώς και γ) η σημασία της έκβασης των πολέμων για τις ενδο-ελληνικές σχέσεις και για τον τρόπο με τον οποίο οι Έλληνες επαναπροσδιόρισαν τη θέση τους στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Έμφαση δίνεται όχι μόνο στα ιστορικά, αλλά και στα ιστοριογραφικά προβλήματα που σχετίζονται με τα παραπάνω θέματα.

ΕΠΙ 154 ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

α) Επισκόπηση της ιστορίας της Ηπείρου από την προϊστορική περίοδο έως την κατάκτηση από τους Ρωμαίους με ιδιαίτερη έμφαση στην εξέλιξη των πολιτικών και των στρατιωτικών θεσμών από το βασίλειο των Μολοσσών και τη Συμμαχία των Ηπειρωτών έως το κοινό των Ηπειρωτών και τα άλλα κοινά της ίδιας περιόδου. β) Οι επιγραφές που μελετώνται είναι σχετικές με τον δημόσιο και ιδιωτικό βίο κυρίως των ηπειρωτικών φύλλων από την εποχή της βασιλείας έως και την αυτοκρατορική περίοδο. Αποτελούν την αφετηρία σχολιασμού ποικίλων ιστορικών (γεγονότων και θεσμών), θρησκευτικών, κοινωνικών (η θέση των γυναικών στην Ήπειρο) καθώς επίσης γλωσσολογικών και ανθρωπωνυμικών θεμάτων.

Μελέτη εκτύπων. Βασικά στοιχεία μεθοδολογίας της έρευνας και μελέτης του θέματος. Εκτός ελαχίστων περιπτώσεων οι επιγραφές αλλάζουν κάθε χρόνο.

ΕΠΙ 156 ΕΠΙΤΥΜΒΙΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Μελετώνται επιτύμβιες επιγραφές σιαφόρων περιοχών της αρχαίας Ελλάδας από τους αρχαίους χρόνους έως και την αυτοκρατορική περίοδο με ιδιαίτερη έμφαση: α) Στην εξέλιξη των επιτύμβιων κειμένων. β) Στην εξέλιξη του φορέα (τύμβος, στήλη, βωμός, οστεοθήκη κλπ). γ) Στα γλωσσικά στοιχεία και κυρίως στην ανθρωπωνυμία. Κριτική παρουσίαση της βασικής βιβλιογραφίας. Μελέτη εκτύπων των επιγραφών. Βασικά στοιχεία μεθοδολογίας της έρευνας και μελέτης του θέματος.

ΙΡΩ 178 ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

(Η. ΚΟΥΛΑΚΙΩΤΗΣ)

Το μάθημα εξετάζει τους θεσμούς και τις δομές των ανατολικών επαρχιών της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Μέσα από την ανάλυση γραμματειακών, επιγραφικών και αρχαιολογικών πηγών δίνεται έμφαση στη συμβολή των επαρχιών αυτών στη δημιουργία του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού.

ΙΒΥ 311 ΎΣΤΕΡΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΝΙΚΑΙΑΣ - ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ, Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΝΙΚΑΙΑΣ: Στο μάθημα γίνεται μία συστηματική και σε βάθος μελέτη της περιόδου 1204-1261. Εξετάζεται το μεγάλο θέμα της Δ' Σταυροφορίας και οι συνέπειές της στο βυζαντινό κόσμο. Μελετάται η σύσταση και η εξάπλωση της Αυτοκρατορίας της Νίκαιας μέχρι την αποκατάσταση του 1261. Διερευνώνται θέματα σχετικά με την κοινωνία, την οικονομία, την πνευματική ανάπτυξη, την εσωτερική και εξωτερική πολιτική και την Εκκλησία.

Στο Φροντιστήριο του μαθήματος γίνεται μελέτη και ιστορική ανάλυση κειμένων των ιστορικών Νικήτα Χωνιάτη, Γεωργίου Ακροπολίτη, Γεωργίου Παχυμέρη και του χρονογράφου Θεοδώρου Σκουταριώτη κ.ά.

ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ: Κατάκτηση του Βυζαντίου από τους Φράγκους. Οι Έλληνες υπό φραγκική κυριαρχία (άρχοντες και λαός). Λατινική εκκλησία. Ορθόδοξος κλήρος.

ΙΒΥ 263 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΙΝΑ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Επαφές Βυζαντίου με Εφθαλίτες, Δυτικούς Τούρκους και άλλους λαούς της Κεντρικής Ασίας. Βυζαντινές πρεσβείες στην Κίνα. Πηγές Μεσαίωνα για την Κεντρική Ασία και την Άπω Ανατολή.

ΙΒΥ 247 ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ

(Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο σεμινάριο γίνεται εισαγωγή στο εκπαιδευτικό σύστημα του Βυζαντίου, τα σχολεία, τους δασκάλους, τις βιβλιοθήκες, την κρατική και την εκκλησιαστική εκπαίδευση. Επίσης εξετάζεται ο ρόλος των βυζαντινών λογίων στη διάσωση της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και η ίδια η πνευματική παραγωγή στο Βυζάντιο. Οι φοιτητές μελετώντας κυρίως τις πηγές αλλά και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία, συνθέτουν και παρουσιάζουν εξειδικευμένες στο θέμα εργασίες. Ωστόσο, πριν σηλώσουν το μάθημα θα πρέπει να έλθουν σε συνεννόηση με το διδάσκοντα.

IBY 201 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Ιστορία των βυζαντινών σπουδών. Γενική βιβλιογραφική ενημέρωση, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικές σειρές και εκδόσεις. Ιστορικό πλαίσιο της Βυζαντινής Ιστορίας. Πηγές και είδη τους. Η μετάβαση από την ύστερη Αρχαιότητα στους Βυζαντινούς χρόνους. Παρουσίαση των πολιτικών και πολιτειακών θεσμών. Βασικά στοιχεία διοικητικής οργάνωσης του Βυζαντίου. Γενική παρουσίαση της βυζαντινής κοινωνίας. Ο ρόλος του χριστιανισμού. Επιδράσεις και σχέσεις με άλλους λαούς. Σημαντικά γεγονότα σταθμοί στην ιστορία του Βυζαντινού Κράτους. Την τρίτη ώρα κάθε μαθήματος ιστορική προσέγγιση διαφορετικών κάθε φορά πηγών της βυζαντινής ιστορίας και ερμηνείας τους.

Προβλέπεται εκτός ημερών μαθημάτων επίσκεψη στο Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων και εκπαιδευτική εκδρομή στην Άρτα και στη Νικόπολη.

Αντικειμενικός σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές μια γενική εικόνα για το Βυζάντιο σε όλες του τις πολιτισμικές εκφάνσεις (γένεση, κρατική και εκκλησιαστική οργάνωση, διοίκηση, εξέλιξη και πτώση) και της ιστορίας των βυζαντινών σπουδών. Επίσης θα δοθεί έμφαση στην απόκτηση των πρώτων ικανοτήτων αξιολόγησης κειμένων και άλλων ειδών πηγών για την άντληση ιστορικών πληροφοριών.

IBY 292 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΟΑΡΑΒΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση της μετάδοσης και της επίδρασης της ελληνικής κουλτούρας στον αραβόφωνο ισλαμικό πολιτισμό.

Επιμέρους στόχοι του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές τις διόδους και τους τρόπους μετάδοσης στοιχείων της ελληνικής κουλτούρας στον αραβόφωνο πολιτισμό, να μελετήσουν απόψεις αραβόφωνων συγγραφέων για τους Έλληνες και την ιστορία τους, να εντοπίζουν στοιχεία της ελληνικής διανόησης στην αραβική γραμματεία, να δίνουν παραδείγματα στοιχείων της ελληνικής τέχνης που ενσωματώθηκαν στην ισλαμική τέχνη.

Τα θέματα που θα εξεταστούν θα οργανωθούν ως εξής: Εισαγωγικές παρατηρήσεις – ορισμοί. Κέντρα ερεύνης - Ινστιτούτα. Εγκυκλοπαίδειες, εγχειρίδια, συλλογές κειμένων και επιστημονικά περιοδικά. Εργαλεία έρευνας και πηγές. Τομείς και πεδία ειδίκευσης. Η συνάντηση της ελληνικής κουλτούρας με την Συριακή, Ιουδαϊκή και Περσική κουλτούρα από την εποχή των κατακτήσεων του Μεγάλου Αλεξάνδρου ως την εμφάνιση του Ισλάμ. Η ελληνική γλώσσα και παιδεία στην Εγγύς και Μέση Ανατολή έως τα τέλη του 7^{ου} αι. μ.Χ.. Η ελληνική παιδεία στις χριστιανικές σχολές της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Ο εξαραβισμός της Εγγύς και Μέσης Ανατολής και η τύχη της ελληνικής παιδείας μετά την εμφάνιση του Ισλάμ. Η αρχαία ελληνική κληρονομιά στην αραβική παράδοση. Πληροφορίες για τους Έλληνες και την ιστορία τους στην πρώιμη αραβική γραμματεία Αποσπάσματα από Άραβες συγγραφείς για τους Έλληνες, την ιστορία τους και τον πολιτισμό τους. Στοιχεία της ελληνικής τέχνης στην πρώιμη ισλαμική τέχνη. Η συμβολή του ελληνισμού στην ανάπτυξη του «αραβόφωνου ανθρωπισμού».

IBY 297 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΑΒΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση του κινήματος των ελληνοαραβικών μεταφράσεων στη Βαγδάτη από τον 8^ο ως τον 11^ο μ. Χ. αιώνα.

Επιμέρους στόχοι του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές το ιστορικό πλαίσιο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα του κινήματος των ελληνοαραβικών μεταφράσεων, καθώς και τι και γιατί μεταφράστηκε στα Αραβικά, να δίνουν παραδείγματα χαμένων ελληνικών έργων που σώζονται μόνο σε αραβική μετάφραση, να ονοματίζουν ελληνικά γραμματειακά είδη που υιοθετήθηκαν από την αραβόφωνη γραμματεία, να αναγνωρίζουν την επίδραση που άσκησαν οι ελληνοαραβικές μεταφράσεις στη διαμόρφωση αφηρημένων εννοιών και στην κατασκευή επιχειρημάτων στην αραβόφωνη φιλοσοφική και επιστημονική γραμματεία.

Στο μάθημα θα εξεταστούν τα εξής θέματα: Βιβλιογραφικές και άλλες εισαγωγικές παρατηρήσεις. Προλεγόμενα στον αραβικό πολιτισμό. Το ιστορικό πλαίσιο της μετάφρασης έργων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στα Αραβικά. Λόγοι και παράγοντες που συνετέλεσαν στην ενασχόληση των

Αράβων με έργα της ελληνικής διανόησης. Η δημιουργία του μεταφραστικού κινήματος. Πάτρωνες και μεταφραστικές περιόδοι. Ομαδοποιήσεις των μεταφράσεων και η τεχνική τους. Η σημασία και η επίδραση της ελληνικής διανόησης στην αραβόφωνη ισλαμική σκέψη, καθώς και στη διαμόρφωση των επιστημών στην αραβική γλώσσα. Παραδείγματα από έργα αραβόφωνων μουσουλμάνων επιστημόνων και στοχαστών.

IBY 105 Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η παρουσίαση των ιστοριών και διηγήσεων που απαντούν στην πρώιμη αραβόφωνη γραμματεία για τον Μέγα Αλέξανδρο.

Επιμέρους στόχοι του σεμιναρίου είναι να γνωρίσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές τις απόψεις αραβόφωνων μουσουλμάνων συγγραφέων της πρώιμης ισλαμικής ιστορίας για τον Μέγα Αλέξανδρο, να εντοπίζουν τις διαφορές από αντίστοιχες ελληνικές διηγήσεις, να μπορούν να δίνουν παραδείγματα από τις εξελίξεις του θρύλου του Μεγάλου Αλεξάνδρου στους λαούς του χαλιφάτου, και να διερευνούν το σκοπό που υπηρετούν αυτές οι διηγήσεις στο έργο και το ακροατήριο των αραβόφωνων ιστορικών.

Στο σεμινάριο θα εξεταστούν τα εξής θέματα: Εισαγωγικές παρατηρήσεις. Μεθοδολογία και τεχνική της επιστημονικής εργασίας. Ο Μέγας Αλέξανδρος στις παραδόσεις των λαών της Ανατολής. Το Κοράνιο και η ταυτότητα του 'Δίκερου' (*Dhū l-Qarnayn*). Αναφορές στον Μέγα Αλέξανδρο σε Υπομνήματα στο Κοράνιο. Διηγήσεις για τον Μέγα Αλέξανδρο στις *Ίστορίες των Προφητών*. Αραβικές μεταφράσεις της αλληλογραφίας Αριστοτέλη και Μεγάλου Αλεξάνδρου. Η αραβόφωνη σοφολογική γραμματεία για τον Μέγα Αλέξανδρο. Διηγήσεις του μυθιστορήματος του Ψευδο-Καλλισθένη σε έργα Αράβων συγγραφέων. Αποτίμηση των ιστοριών και θρύλων για τον Μέγα Αλέξανδρο που παρατίθενται στην πρώιμη αραβόφωνη γραμματεία.

Εργασία Υποχρεωτική.

Το Σεμινάριο μπορούν να επιλέξουν όσοι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει το μάθημα «Εισαγωγή στις Ελληνοαραβικές Σπουδές» ή το μάθημα «Η ελληνική διανόηση στον αραβικό πολιτισμό».

IBY 204 Η ΜΕΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α' (610-843)

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Παρουσίαση της κρατικής οργάνωσης και διοίκησης του βυζαντινού κράτους κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο με παράλληλη αναφορά των σημαντικότερων πηγών (ιστοριογραφικών και μη). Γίνεται αναφορά και στα πολιτικά γεγονότα, τη βυζαντινή πολιτιστική επίδραση, τις σχέσεις με τη Δύση, τη θρησκευτική πολιτική των βυζαντινών αυτοκρατόρων μέσω της μελέτης σχετικών πηγών.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές, μέσω και της προσέγγισης των σχετικών πηγών, να κατανοήσουν ότι η περίοδος σηματοδοτεί την αρχή μιας νέας εποχής για την βυζαντινή αυτοκρατορία, με κύρια χαρακτηριστικά τον εξελληνισμό της κρατικής δομής της και την ενίσχυση του χριστιανικού της χαρακτήρα.

IBY 103 ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΟΥ 12^{ου} ΑΙΩΝΑ

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στα πλαίσια του σεμιναρίου θα μελετηθούν οι προσπάθειες επιβίωσης των σταυροφορικών κρατών στην Ανατολή, μετά το τέλος της πρώτης σταυροφορίας, εν μέσω των επιθετικών διαθέσεων των Σελτζουκικών εμιράτων της Μικράς Ασίας, των Φατιμιδών της Αιγύπτου και των άλλων μωαμεθανών ηγεμόνων που τα περιέβαλαν. Παράλληλα, θα εξεταστούν οι σχέσεις των φιλόδοξων ηγεμόνων τους με την αυτοκρατορική εξουσία της Κωνσταντινούπολης, όπως αυτές διαμορφώθηκαν μετά και από τις αποτυχημένες σταυροφορίες του 1100. Μέσα από βυζαντινές, δυτικές, αραβικές, αρμενικές και άλλες πηγές θα διερευνηθούν οι σχέσεις Βυζαντίου και Δύσης στα πλαίσια της δεύτερης και της τρίτης σταυροφορίας, ενώ θα

εξεταστούν οι σχέσεις των Φράγκων ηγεμόνων μεταξύ τους και ο ρόλος της παπικής εκκλησίας.

Στόχος του σεμιναρίου είναι η ανάδειξη του ρόλου των Σταυροφορικών κρατών στην μεταβολή του *status* της βυζαντινής αυτοκρατορίας στην ανατολική Μεσόγειο, καθώς και του καθοριστικού ρόλου της παπικής εκκλησίας στην εδραίωση του σταυροφορικού πνεύματος στα πλαίσια των αξιώσεων της επί των εκκλησιών της Ανατολής.

IBA 313 ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (19^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο μάθημα προσεγγίζονται κριτικά, μέσα από κείμενα βαλκάνιων ιστοριών (Marin Drinov, Vuk Stefanović Karadžić, A. D. Xenopol, Sami και Naim Frasheri κ.ά.), τα βασικά ζητήματα των εθνικών ιστοριογραφιών καθενός βαλκανικού κράτους: η θεματική (γεγονοτολογική πολιτική, διπλωματική, στρατιωτική ιστορία), οι θεωρητικές αφηρητές του Ιστορισμού (νομοτελειακή εξέλιξη του έθνους και οργάνωσή του σε κράτος) και η μέθοδος (ευρετική, κριτική πηγών).

Ειδικότερα, διερευνώνται η παραγωγή της ιστορικής γνώσης, η επαγγελματοποίηση του ιστορικού και η κοινωνική λειτουργία της Ιστορίας ως συστατικού του κυρίαρχου πολιτικού λόγου. Έμφαση δίνεται: α) στην ανάδειξη του (εθνικού) μεσαιωνικού παρελθόντος, β) στη θεσμοθέτηση της Ιστορίας ως ιδιαίτερου αντικειμένου έρευνας, στα νεοσυσταθέντα κρατικά Ιδρύματα (Ακαδημία, Ερευνητικά Κέντρα, Πανεπιστήμια, Κρατικά Αρχεία), και διδασκαλίας στην υποχρεωτική εκπαίδευση και γ) στη διάχυση της ιστορικής γνώσης σε ευρύτερα στρώματα μέσω εγκεκριμένων σχολικών εγχειριδίων, ιστορικών μονογραφιών, ημερησίου/ περιοδικού τύπου, εθνικών/ τοπικών επετείων, μνημείων κ.λπ.. Οι παραπάνω όροι παραγωγής της ιστορικής γνώσης, όπως εξειδικεύονται σε καθένα Βαλκανικό κράτος, αναζητούνται στο γενικότερο δυτικοευρωπαϊκό πολιτικο-ιδεολογικό πλαίσιο (π.χ. J. G. Herder, *Ιδέες για τη φιλοσοφία της Ιστορίας της ανθρωπότητας*, 1791 και Ernest Renan, *Τι είναι έθνος*;, διάλεξη στη Σορβόνη 11 Μαρτίου 1882, www.hist-arch.uoi.gr/prosopiko/constan/nation.pdf).

Το μάθημα στοχεύει στη μύηση των φοιτητών, που έχουν επιλέξει Κατεύθυνση Ιστορική, σε ένα λιγότερο γνωστό πεδίο της επιστήμης της Ιστορίας, την Ιστοριογραφία, δηλαδή στο λόγο για το παρελθόν και όχι το παρελθόν καθ' εαυτό. Ειδικότεροι στόχοι: η κατανόηση πως και γιατί γράφεται, όπως γράφεται, η Ιστορία και, ειδικότερα, οι Βαλκανικές εθνικές ιστορίες.

IBA 348 ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΡΑΤΩΝ ΣΤΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟ ΣΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η πολιτική οργάνωση της Βαλκανικής χερσονήσου στο Μεσαίωνα –αρχής γενομένης με το Α' Βουλγαρικό κράτος (681) και το κράτος του Σαμουήλ και κυρίως, από το τέλος του 12^{ου} αιώνα, το κράτος των Ασενίδων ή Β' Βουλγαρικό κράτος και το Σερβικό κράτος των Νεμανίδων– αποτελεί ένα από τα κυριότερα ζητήματα της Βαλκανικής Ιστορίας, καθώς, στην άλλοτε βυζαντινή επικράτεια, αναδύονται νέα δημογραφικά μίγματα, εγκαινιάζονται νέα κέντρα εξουσίας και αναδιοργανώνονται οι κοινωνικές σχέσεις και οι γεωπολιτικές ισορροπίες τόσο στο εσωτερικό της Χερσονήσου όσο και ανάμεσα στη Βυζαντινή αυτοκρατορία και τους δυτικούς κρατικούς σχηματισμούς.

Ο εκχριστιανισμός των Βουλγάρων και των Σέρβων στο β' μισό του 9^{ου} αιώνα αποτελεί τομή στην παραπάνω διαδικασία. Οι ποικίλες αλλαγές που προκύπτουν έκτοτε στα –χριστιανικά πλέον– κράτη της Χερσονήσου αποτυπώνονται πολλαπλά στο γεωγραφικό χώρο και στην πολιτική ιδεολογία (πρωτεύουσες, εκκλησιαστικά κέντρα, Βυζαντινής και δυτικές επιρροές κυρίως από τον 9^ο αιώνα, ζώνες οικονομικής δράσης των Δυτικών από τον 11^ο

αίωνα κ.λπ.). Τα βασικά αυτά ζητήματα προσεγγίζονται μέσα από ποικίλες κειμενικές και αρχαιολογικές πηγές.

ΠΕΠ 401 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΔΥΣΗΣ (4^{ος}-15^{ος} αι.)

(Π ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Το μάθημα αυτό αποτελεί μία σύντομη ανασκόπηση της ιστορικής και πολιτισμικής εξέλιξης στη δυτική Ευρώπη κατά τη διάρκεια της μεσαιωνικής περιόδου. Θα εξετάσουμε τις επιπτώσεις της εγκατάστασης των γερμανικών φύλων στα ρωμαϊκά εδάφη, την άνοδο της παποσύνης, τις περιφερειακές περιοχές όπως η Αγγλία και η Ιβηρική, την ύπαρξη δύο αυτοκρατοριών, τις Σταυροφορίες, και τις εξελίξεις στο μοναστικό, πολιτιστικό και οικονομικό τομέα.

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές πτυχές της ιστορίας του δυτικού μεσαίωνα, μία πρώτη γνώση της κατηγοριοποίησης των πηγών, καθώς και μία πρώτη κριτική αποτίμηση της σημασίας θεσμών και γεγονότων που αναλύονται κατά τις παραδόσεις.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ *

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΝΕ	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
393	Ιστορία του Ελληνικού κράτους: Κοινωνία, Οικονομία, Πολιτική, 1830-1920	Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	Γ' (Υπ.)
355	Θέματα οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας (Κοινότητες-συντεχνίες-εμπόριο)	Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
379	Ιστορική δημογραφία του Ελληνικού χώρου (15 ^{ος} -19 ^{ος} αι.)	Κ. ΚΟΜΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
404	Ο ελληνικός χώρος την περίοδο της Οθωμανικής και της Βενετικής κυριαρχίας Ι: (15 ^{ος} –τέλη περ. 17 ^{ου} αι.)	Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
444	Η Ευρώπη του 20 ^{ου} αιώνα	Α. ΜΑΧΑΪΡΑ	Γ' (Υπ.)
429	Η περίοδος του ιμπεριαλισμού και της αποικιοκρατίας	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
399	Το φασιστικό φαινόμενο στην Ευρώπη	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
430	Προβλήματα και απόψεις γύρω από τις επαναστάσεις	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

* Οι διδάσκοντες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία – Λαϊκός Πολιτισμός»

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

INE 393 **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ, 1830 – 1920** (Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ερμηνεία της διάθρωσης και εξέλιξης του ελληνικού κράτους από την ίδρυσή του ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Παράλληλα, θα αναλυθούν πτυχές των κοινωνικών, οικονομικών, πολιτισμικών και πολιτικών σταθερών και μεταβαλλόμενων δομών της ελληνικής πραγματικότητας. Ωστόσο, θα μας απασχολήσουν, ειδικότερα, θέματα που σχετίζονται με τη Ναυτιλία, τη Διασπορά, το Εθνικό Κράτος, την Οικονομία και την Εθνική Πολιτική (1827-1863).

Στην ίδια κατεύθυνση, σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού στο ελληνικό κράτος, οι οποίες έλαβαν χώρα από την εποχή της διακυβέρνησης του Χαρίλαου Τρικούπη έως την περίοδο της πρωθυπουργίας του Ελευθερίου Βενιζέλου. Ειδικότερα στο μάθημα θα αναλυθούν ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με τις απόπειρες οργάνωσης του κράτους, του εξορθολογισμού της διοίκησης, της ανάπτυξης της οικονομίας και της ενίσχυσης της γεωργίας. Επιπρόσθετα, θα εξετασθούν θέματα, τα οποία αφορούν ένα ευρύ πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, δημόσιων έργων, σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου.

Η προσέγγιση των ανωτέρω ζητημάτων θα γίνεται θεματικά.

INE 355 **ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ** (Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ)

α) Κοινότητες: Ο θεσμός των κοινοτήτων κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Προνόμια, αυτονομία και αυτοδιοίκησή τους. Κατανομή και εισπραξη φόρων. β) Συντεχνίες: Εμφάνιση, άνθηση και παρακμή του συντεχνιακού συστήματος. Οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές δραστηριότητες των συντεχνιών. γ) Εμπόριο: Οργάνωση και διεξαγωγή του εμπορίου. Τρόποι διευκόλυνσής του. Εμπορική συντροφιά, καταστιχογραφία, ασφάλεια και πρόβλεψη. Χαρτογράφηση των σημαντικότερων εμπορικών κέντρων στον ελλαδικό χώρο και το εξωτερικό.

INE 379 **ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (15⁰² - 19⁰² ΑΙΩΝΑΣ)** (Κ. ΚΟΜΗΣ)

Πηγές και μεθοδολογία ιστορικής δημογραφίας: απογραφές, υπομνήματα, περιηγητικά κείμενα, ληξιαρχικά βιβλία, οικιστικό δίκτυο, ύψος και διασπορά του πληθυσμού στο χώρο. Παράγοντες μεταβολής του πληθυσμού: επιδημίες, λιμοί, πόλεμοι, οικονομικές και

κοινωνικές συνθήκες, μετανάστευση. Επιμέρους δημογραφικά χαρακτηριστικά: σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία, γαμηλιότητα, γεννητικότητα, θνησιμότητα.

Βασικός στόχος του μαθήματος, κατ' αρχάς και κατ' αρχήν, είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ποσοτική ιστορία. Παράλληλα όμως, καθοδηγούνται, οι φοιτητές, για την παραγωγή ερωτημάτων μεθοδολογικού τύπου, σε σχέση τόσο με την Ιστορία, γενικώς, όσο και με την Ιστορική Δημογραφία, ειδικώς. Στον πυρήνα των ερωτημάτων αυτών ευρίσκεται η κριτική αντιμετώπιση των πηγών, και μάλιστα των ποσοτικών πηγών, αλλά και η στατιστική αξιοποίηση των δεδομένων, περιορισμένη πάντως και ενταγμένη στα όρια που θέτει η Φιλοσοφική Σχολή.

ΙΝΕ 404 Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ Ι: (15⁰² - τέλη περ. 17⁰¹ αι.)

(Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ)

Το μάθημα αυτό καλύπτει την περίοδο από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης ως το 1669, οπότε με την υποταγή της βενετοκρατούμενης Κρήτης ολοκληρώθηκε η κατάκτηση όλου σχεδόν του ελληνικού χώρου από τους Τούρκους. Ύστερα από μία εισαγωγή πάνω σε μεθοδολογικά ζητήματα και στην «εγκατάσταση» Οθωμανών και Ενετών στον ελληνικό χώρο, θα εξετασθούν, με αξιοποίηση σχετικών πηγών, τα βασικότερα ζητήματα που αφορούν στην κοινωνικο-οικονομική και πνευματική κατάσταση του Ελληνισμού αυτή την περίοδο: ιδεολογικά ρεύματα και στάση των Ελλήνων έναντι των δύο ξένων κυριάρχων, διοίκηση και νομική θέση των κατακτημένων, κοινωνική συγκρότηση (στις πόλεις και στην ύπαιθρο) των βενετοκρατούμενων περιοχών, γαιοκτησία, φορολογία, οικονομία και εμπόριο, κοινότητες και άλλες συσσωματώσεις των υπόδουλων, παιδεία, Οικουμενικό Πατριαρχείο Κων/πόλεως, εκκλησιαστική πολιτική των Ενετών στις κτήσεις τους, εξισλαμισμοί, παιδομάζωμα, πληθυσμιακές μετακινήσεις και επαναστατικά κινήματα.

ΙΕΠ 444 Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΟΥ 20ΟΥ ΑΙΩΝΑ (Α. ΜΑΧΑΙΡΑ)

Από τον Πρώτο παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, η διαδοχή των περιόδων κρίσεων ή «καταστροφών» και των περιόδων οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικών μεταβολών δεν εμποδίζει τον ιστορικό, αρκετά χρόνια μετά το χρονολογικό τέλος του αιώνα να αντιμετωπίσει τα γεγονότα του 20^{ου} αιώνα με τη λογική της σύγκρουσης των δύο συστημάτων, του «καπιταλισμού» και του «σοσιαλισμού». Κρατώντας το γενικό αυτό πλαίσιο και παρακολουθώντας τη διαδοχή των γεγονότων, εξετάζονται θεματικές ενότητες όπως ο πόλεμος, η πτώση του φιλελευθερισμού, η οικονομική κρίση, η άνοδος του

ναζισμού, οι επιχειρήσεις, το κοινωνικό κράτος, η αποαποικιοποίηση, η κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων, ο εθνικισμός και η συγκρότηση της Ευρώπης.

ΙΕΠ 429 Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟ-ΚΡΑΤΙΑΣ (Α. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ)

Στο συγκεκριμένο μάθημα αρχικά γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην αποικιακή εξάπλωση της Ευρώπης στον κόσμο από το 16^ο αιώνα ως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Η ισπανική και πορτογαλική εξάπλωση και η παρακμή τους, το ολλανδικό παράδειγμα, η ανάδυση νέων δυνάμεων και οι μορφές του αποικιακού ανταγωνισμού. Βασικό κορμό του μαθήματος αποτελεί η παρουσίαση των αποικιακών πολιτικών της Βρετανίας και της Γαλλίας κατά το 19^ο αιώνα, η ανάδυση νέων αποικιακών χωρών (Γερμανία, Ιταλία, ΗΠΑ, Ιαπωνία) καθώς και οι τρόποι αποικιακής εξάπλωσης που η κάθε χώρα εφάρμοσε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πολιτισμικές διαστάσεις του φαινομένου. Χρονολογικό όριο της εξέτασης είναι ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η άνοδος του αντιαποικιακού μεταπολεμικού ρεύματος.

ΙΕΠ 399 ΤΟ ΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (Α. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ)

Στο μάθημα γίνεται ανάλυση των αιτιών γένεσης και εξέλιξης του φασιστικού φαινομένου στον ευρωπαϊκό χώρο από το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ως το 1945. Μελετάται ειδικότερα η Ιταλία ως χώρος επιμόρφωσης του φαινομένου, εξετάζεται ο ιστορικός του χαρακτήρας και προτείνονται ερμηνευτικά πλαίσια. Έμφαση δίνεται στην οργάνωση του φασιστικού μύθου, της εικόνας του Ηγέτη και της διαδικασίας συγκρότησης του «νέου ανθρώπου» και του «νέου Κράτους» στο φασιστικό ολοκληρωτικό εργαστήριο. Επιπλέον εξετάζονται οι ιστοριογραφικές προσεγγίσεις του φαινομένου, οι σύγχρονες «αναθεωρητικές» προσπάθειες, γίνεται σύγκριση του ιταλικού παραδείγματος με παρόμοια πολιτικά-ιδεολογικά συστήματα που εμφανίστηκαν σε άλλες χώρες της Ευρώπης (Γερμανία, Ισπανία, Πορτογαλία κτλπ.) και γίνεται μια πρώτη εξέταση των επιγόνων του στην μεταπολεμική Ευρώπη.

ΙΕΠ 430 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ (ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Οι ιδέες της γαλλικής Επανάστασης και η επίδρασή τους στις επαναστάσεις του 19 ου αι. Η «επανάσταση» στην Αγγλία (βιομηχανική), στο Βέλγιο, στην Πολωνία, στο Παρίσι, στη

Λατινική Αμερική. Η κατάσταση στην Ευρώπη πριν από την περίοδο των επαναστατικών κινήματων. Οι τύποι των επαναστάσεων. Η έννοια της εθνότητας και τα εθνικά κινήματα. Ανάλυση των απόψεων και των θεωριών για τις επαναστάσεις που έγιναν και γι' αυτές που δεν έγιναν. Συνέπειες των επαναστάσεων διεθνώς. Οι σοσιαλιστικές ιδέες και η επίδρασή τους στην ευρωπαϊκή κοινωνία της εποχής.

**Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ**

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΠΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
501	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Πολιτισμοί του προϊστορικού Αιγαίου από την Εποχή του Λίθου έως το τέλος της Εποχής του Χαλκού	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ (επίθετο από Α έως Μ) Γ. ΛΩΛΟΣ (επίθετο από Ν έως Ω)	Α' (Υ)
578	Το Αιγαίο πριν από τη 2η χιλιετία π.Χ.	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Γ' (Υ)
526	Μυκηναϊκός πολιτισμός. Ακροπόλεις, Αρχιτεκτονική ανακτόρων-οικισμών	Γ. ΛΩΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
530	Εισαγωγή στον Μυκηναϊκό πολιτισμό	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
550	Κρητομυκηναϊκή θρησκεία	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
ΑΚΛ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
601	Εισαγωγή στην κλασική Αρχαιολογία και Τέχνη (1100-31 π.Χ.)	Β. ΠΑΠΠΑ	Α' (Υ)
605	Γεωμετρική και Αρχαϊκή Τέχνη (Γενική επισκόπηση)	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Γ' (Υ)
622	Κεραμική-αγγειογραφία-ζωγραφική της αρχαϊκής περιόδου	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.) μόνον Αρχαιολογική κατεύθυνση
684	Ταφικά μνημεία	Β. ΠΑΠΠΑ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)+ Φιλολογίας

ABY	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
703	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή αρχιτεκτονική	A. ΜΑΝΤΑΣ	Γ' (Υ)
750	Βυζαντινά εικονογραφημένα χειρόγραφα (Γενική επισκόπηση)	A. ΜΑΝΤΑΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
***739	Βυζαντινές φορητές εικόνες Ι	A. BABUIN (407/80)	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
***747	Βυζαντινή γλυπτική	A. BABUIN (407/80)	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
***743	Μεταβυζαντινές εικόνες 15 ^{ου} -16 ^{ου} αι.	ΑΙ. ΚΟΝΤΟΠΑΝΑ- ΓΟΥ (407/80)	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
***765	Τοπογραφία Κύπρου	ΑΙ. ΚΟΝΤΟΠΑΝΑ- ΓΟΥ (407/80)	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
INT	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ		
816	Η Ευρωπαϊκή τέχνη από την πρωίμη Αναγέννηση έως και το Ροκοκό (15ος - 18ος αι.)	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Γ' (Υ)
824	Θέματα από την ευρωπαϊκή τέχνη 4: Ο Ρέμπραντ και η τέχνη της εποχής του	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
*826	Θέματα από την ευρωπαϊκή τέχνη 6 : Η δεύτερη ζωή των γλυπτών του Παρθενώνα: Νεωτεριές τομές στην Αισθητική Θεωρία και τις Καλλιτεχνικές Πρακτικές της Μ. Βρετανίας (1762-1938)	A. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
*821	Η ευρωπαϊκή τέχνη από την Art Nouveau μέχρι τον Μεσοπόλεμο	A. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω επιστημονικής άδειας.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Α' ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 501 **ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ ΕΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ** (Γ. ΛΩΛΟΣ - Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ).

Το μάθημα προσφέρει βασικές γνώσεις για τον κλάδο της Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Παρουσιάζονται συνοπτικά οι επιστημονικοί στόχοι του κλάδου, οι μέθοδοι και τεχνικές της έρευνας πεδίου, οι εργαστηριακές αναλύσεις στις οποίες υποβάλλονται τα προϊστορικά ευρήματα και οι μέθοδοι με τις οποίες χρονολογούνται. Τονίζεται ο διεπιστημονικός χαρακτήρας της Προϊστορικής Αρχαιολογίας, η εξάρτησή της από επικουρικούς κλάδους, όπως η γεωμορφολογία, η φυσική ανθρωπολογία, η ταφονομία ή η παλυνολογία. Παρουσιάζεται επίσης η διαδοχή των πολιτισμών στην Ηπειρωτική Ελλάδα και στον Αιγαϊακό χώρο κατά την Εποχή του Λίθου και την Εποχή του Χαλκού.

ΑΠΡ 578 **ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ 2^Η ΧΙΛΙΕΤΙΑ π.Χ.** (Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ).

Το μάθημα προσφέρει βασικές γνώσεις-τόσο αρχαιολογικά δεδομένα όσο και ανάλυση/συζήτηση προβλημάτων- για την παλαιότερη και πλέον μακρόχρονη περίοδο (περίπου 400.000 χρόνια) της Αιγαϊακής προϊστορίας, από την Παλαιολιθική Εποχή μέχρι και την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού. Περιλαμβάνει επίσης μία εισαγωγή για την ιστορία της Αιγαϊακής προϊστορίας και για τους θεσμούς της αρχαιολογικής πράξης στη σύγχρονη Ελλάδα. Τέλος, περιλαμβάνει μία εισαγωγή στην σχετική βιβλιογραφία καθώς και στην μορφή και δομή των δημοσιεύσεων των προϊστορικών ερευνών. Επιλεγμένη βιβλιογραφία σε διάφορες γλώσσες βρίσκεται στην ιστοσελίδα του μαθήματος, όπως και περισσότερες πληροφορίες για το περιεχόμενο του μαθήματος και τις υποχρεώσεις των φοιτητών.

ΑΠΡ 526 **ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ – ΟΙΚΙΣΜΩΝ** (Γ. ΛΩΛΟΣ).

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι μείζονες ακροπόλεις, τα ανάκτορα και οι σημαντικότεροι ανεσκαμμένοι οικισμοί στην Πελοπόννησο, στην Κεντρική Ελλάδα (μέχρι την Ιωλκή στην Μαγνησία) και στην Σαλαμίνα, κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού (Μυκηναϊκή). Δίδεται έμφαση στην θεώρηση της αρχιτεκτονικής και στην εκτίμηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, μέσα στο πολιτισμικό πλαίσιο της Μυκηναϊκής Ελλάδος.

Προβάλλονται θέματα ομοιογένειας και διαφοροποίησης στο επίπεδο της παραγωγικής διαδικασίας, της κοινωνικο-οικονομικής οργάνωσης και πολιτικής συγκρότησης, ανάμεσα στα οικιστικά κέντρα στις διάφορες επικράτειες, και γίνονται ειδικότερες επισημάνσεις, που αφορούν στα μεγάλα και στα ελάχιστα ανακτορικά κέντρα.

ΑΠΡ 530 **ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΜΥΚΗΝΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ**

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ).

Το μάθημα εξετάζει τον πολιτισμό των Μυκηναίων, των ελληνόφωνων πληθυσμών του νότιου ελλαδικού κορμού, οι οποίοι, από τον 17^ο αι. π.Χ. τουλάχιστον, και με παλαιότερα ηγεμονικά κέντρα στην Αργολίδα και τη Μεσσηνία, διαμορφώνουν σταδιακά μία ευρύτατη επικράτεια ομοιογενούς πολιτισμού. Τα μαθήματα θα εξετάσουν την ανάπτυξη αυτής της ελλαδικής «αυτοκρατορίας» και θα παρακολουθήσουν την εξάπλωσή της στο Αιγαίο μέσα από τα κατάλοιπα των οχυρωμένων ακροπόλεων, την τοπογραφία των οικισμών, την αρχιτεκτονική των δημόσιων έργων και των ταφικών μνημείων, τις τέχνες, το εμπόριο και τη γραφή. Από την περίοδο των ανασκαφών του Ε. Σλήμαν και του Χρ. Τσουντα έως την αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β γραφής και τη σύγχρονη διεπιστημονική προσέγγιση παλαιών και νέων δεδομένων, η Μυκηναϊκή Αρχαιολογία αποτελεί ορόσημο της μετάβασης από την αιγαιακή προϊστορία στους πρώιμους ελληνικούς χρόνους.

- Προαιρετική εργασία και παρουσίασή της στο μάθημα.

ΑΠΡ 550 **ΚΡΗΤΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ** (Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Στοιχεία για τη θρησκεία του μινωικού και του μυκηναϊκού κόσμου προσφέρουν η μικρογραφική και μνημειακή τέχνη, οι γραφές, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα οικισμών, ανακτόρων και τάφων, και η σύγχρονη ερμηνεία της ανασκαφικής τους συνάφειας. Το μάθημα παρουσιάζει αναλυτικά τα δεδομένα αυτά, αναφέρεται στις σημαντικότερες απόψεις που έχουν εκφραστεί για τη θρησκεία στο προϊστορικό Αιγαίο, και συζητεί τα κριτήρια με τα οποία η έρευνα προσδιορίζει τις θρησκευτικές αντιλήψεις και τη λατρεία του θείου στους πολιτισμούς της Κρήτης, των Κυκλάδων και της Μυκηναϊκής Ελλάδας.

- Υποχρεωτική εργασία και παρουσίασή της στο μάθημα.

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΚΛ 601 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ (1100 - 31 π.Χ.) (Β.ΠΑΠΠΑ).

Στο πλαίσιο της γενικής εισαγωγής στην κλασική αρχαιολογία το μάθημα διαρθρώνεται με βάση τις παρακάτω ενότητες: Ιστοριογραφία της κλασικής αρχαιότητας. Η αρχαιολογία ως επιστήμη. Σχολές-μεθοδολογικά εργαλεία, ερευνητικές κατευθύνσεις. Υλικά κατάλοιπα-γραφτές πηγές. Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης. Γνωριμία με τα μνημεία της Αρχαίας ελληνικής Τέχνης: Αρχιτεκτονική-Γλυπτική-Ζωγραφική-Αγγειογραφία-Μικροτεχνία.

ΑΚΛ 605 ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ) (Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ).

Σκοπός του μαθήματος είναι να παρακολουθήσει την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής τέχνης στους πρώτους αιώνες των ιστορικών χρόνων που οριοθετούνται από το 1050 π.Χ. έως το 480 π.Χ. και είναι γνωστή στην έρευνα ως Γεωμετρική και Αρχαϊκή περίοδος.

Η θεώρηση της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Τέχνης γίνεται μέσα από τις τρεις βασικές κατηγορίες μνημείων, την αγγειογραφία, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική. Επισημαίνονται τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας μνημείων και κάθε έργου των δημιουργών της, ώστε να καταστεί σαφής η εικόνα της εξελικτικής πορείας της τέχνης των Γεωμετρικών και Αρχαϊκών χρόνων. Παράλληλα γίνεται προσπάθεια η θεώρηση της τέχνης να δοθεί μέσα από τις ειδικές ιστορικές και κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που σφραγίζουν τη Γεωμετρική και την Αρχαϊκή περίοδο.

ΑΚΛ 622 ΚΕΡΑΜΙΚΗ-ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Παρουσίαση των τοπικών εργαστηρίων κεραμικής 7^{ου} και 6^{ου} αι. π.Χ. Τυπολογία-Θεματογραφία. Εξετάζονται παράλληλα ζητήματα της αρχαίας Ελληνικής ζωγραφικής με βάση τα σωζόμενα έργα.

ΑΚΛ 684 ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ (Β. ΠΑΠΠΑ).

Εξετάζεται η μορφή των τάφων και των υπέργειων ταφικών μνημείων και σημάτων από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους έως και την κλασική περίοδο. Συνεξετάζονται οι γραπτές μαρτυρίες και τα αρχαιολογικά κατάλοιπα που μαρτυρούν για τα τελετουργικά ταφικά έθιμα και τις κοινωνικές συνθήκες που τα δημιούργησαν.

Γ' ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΒΥ 703 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (Α. ΜΑΝΤΑΣ).

Στόχος του μαθήματος είναι να εξεταστούν οι αρχιτεκτονικοί τύποι των μνημείων της Παλαιοχριστιανικής και Βυζαντινής περιόδου. Προηγείται μια γενική εισαγωγή στην ιστορία της έρευνας της Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής, στην ορολογία, στα υλικά, στις τεχνικές, στους δημιουργούς και τους παραγγελιοδότες μνημείων. Ακολουθεί γενική επισκόπηση της Παλαιοχριστιανικής, Μεσοβυζαντινής και Παλαιολόγιας αρχιτεκτονικής.

ΑΒΥ 750 ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ) (Α. ΜΑΝΤΑΣ)

Το χειρόγραφο βιβλίο στην Αρχαιότητα και τον Μεσαίωνα: ύλη, σχήμα, σύνθεση, γραφή, συνθήκες παραγωγής. Εικονογράφηση του βιβλίου στην Αρχαιότητα - Εξέλιξη της εικονογράφησης από το ειλητό στον κώδικα. Η εικονογράφηση-διακόσμηση του βιβλίου στο Βυζάντιο: τύποι, θέματα. Η εικονογράφηση στα πιο διαδεδομένα θρησκευτικά-λειτουργικά βιβλία: τετραευάγγελο, ευαγγελιστάριο, ψαλτήριο, ομιλίες. Παρουσίαση κοσμικών και θρησκευτικών χειρογράφων από την παλαιοχριστιανική, μέση και ύστερη βυζαντινή εποχή.

ΑΒΥ 739 ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ I (Α. Babuin)

***Θα διδαχθεί σε περίπτωση πρόσληψης διδάσκοντα με το Π.Δ. 407/80

ΑΒΥ 747 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ (Α. Babuin)

***Θα διδαχθεί σε περίπτωση πρόσληψης διδάσκοντα με το Π.Δ. 407/80

ΑΒΥ 743 ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ 15^{ΟΥ}- 16^{ΟΥ} αι. (Αι. Κοντοπανάγου)

***Θα διδαχθεί σε περίπτωση πρόσληψης διδάσκοντα με το Π.Δ. 407/80

ΑΒΥ 765 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΚΥΠΡΟΥ (Αι. Κοντοπανάγου)

***Θα διδαχθεί σε περίπτωση πρόσληψης διδάσκοντα με το Π.Δ. 407/80

Δ' ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

INT 816 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΚΟΚΟ (15^{ΟΣ} -18^{ΟΣ} αι.) (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ).

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι καλλιτεχνικές τάσεις της Αναγέννησης, του Μανιερισμού, των κλασικιστικών τάσεων στη Γαλλία τον 17ο αιώνα, το Μπαρόκ και το Ροκοκό. Μετά από σύντομη εισαγωγή, για να ανιχνεύσουμε τις αφετηρίες της νεότερης ευρωπαϊκής τέχνης από τον Giotto και τον 14ο αι. στην Ιταλία, θα εξετάσουμε, μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα έργων των κυριότερων εκπροσώπων και με την υποστήριξη της θεωρίας της τέχνης, τους παράγοντες διαμόρφωσης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ρεύματος καθώς και τη σχέση τέχνης και κοινωνίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην περίοδο της Αναγέννησης.

INT 824 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ 4: Ο ΡΕΜΠΡΑΝΤ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Εξετάζεται το ζωγραφικό και χαρακτικό έργο του Ρέμπραντ διεξοδικά, υπό το φως της συνεχιζόμενης έρευνας (Rembrandt Research Project), σε σχέση με την εποχή του, την τέχνη του Μπαρόκ και τη θεωρία της τέχνης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις αυτοπροσωπογραφίες του και στα λεγόμενα tronies, στην πρόσληψη του έργου του καθώς και στη συμβολή του στην εξέλιξη της ευρωπαϊκής τέχνης.

- Προφορικές εξετάσεις
- Υποχρεωτική εργασία

INT 826 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ 6: Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΓΛΥΠΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ: ΝΕΩΤΕΡΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ (1762-1938) (Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ)

Το μάθημα αυτό θα εστιάσει στη νεώτερη ιστορία των γλυπτών του Παρθενώνα στη Βρετανία, από τα μέσα του 18^{ου} αι. μέχρι σήμερα. Θα εξετάσουμε τις πολύπλοκες ιστορικές δυνάμεις – κοινωνικές, καλλιτεχνικές, θεωρητικές και πολιτικές – που συνέβαλαν στη μεταφορά τους από το αρχικό περιβάλλον τους στην περιφέρεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας – από την Αθήνα – στο μητροπολιτικό κέντρο της ισχυρότερης αυτοκρατορίας της εποχής, το Λονδίνο. Στο μάθημα θα παρουσιαστούν με λεπτομέρεια η (αρνητική) έκπληξη που τα γλυπτά αρχικά προκάλεσαν, και οι πολλαπλοί τρόποι με τους

οποίους υπονόμεισαν υπάρχουσες προσδοκίες διαμορφωμένες κάτω από την επίδραση επίσημων μοντέλων αισθητικής πρόσληψης. Τρεις είναι οι κύριοι στόχοι αυτού του μαθήματος. Πρώτον, να κατανοήσουμε τον αποφασιστικό ρόλο που οι διαδικασίες δημόσιας υποδοχής παίζουν στην ιστορία της τέχνης. Δεύτερον, να εξοικειωθούμε με μία σειρά από σημαντικά καλλιτεχνικά ρεύματα και άλλες αισθητικές τάσεις που καθορίζουν τα μεταβαλλόμενα νοήματα των γλυπτών του Παρθενώνα αυτή την περίοδο. Και τρίτον, να εξετάσουμε την κομβική θέση αυτών των έργων στη νεώτερη και σύγχρονη ιστορία της Βρετανίας.

Εκτός από το ποικίλο οπτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί, το μάθημα αυτό φέρει προς μελέτη και επεξεργασία μία εκτενή γκάμα βιβλιογραφίας, από πρωτογενείς γραπτές πηγές (πρακτικά από συνεδριάσεις κοινοβουλευτικών επιτροπών, πρωτογενή άρθρα και δημοσιεύσεις στον τύπο) μέχρι σύγχρονες επιστημονικές δημοσιεύσεις σχετικές με το θέμα. Το μάθημα απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους ιστορικούς της τέχνης, ιστορικούς του νεώτερου κόσμου, κλασικούς αρχαιολόγους, σπουδαστές της ιστορίας της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας, αλλά είναι καλά προσαρμοσμένο στις ανάγκες και όλων όσων προέρχονται από άλλες σχολές ή τμήματα με ενδιαφέροντα στην ιστορία, την τέχνη και τα ζητήματα πολιτιστικής και καλλιτεχνικής διαχείρισης σήμερα.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω επιστημονικής άδειας.

INT 821 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ART NOUVEAU ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ (Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ).

Εξέταση των εννοιών της μοντερνικότητας και του μοντερνισμού στη νεότερη και σύγχρονη τέχνη. Αναλυτική εξέταση των Εξπρεσιονιστικών ρευμάτων, του Κυβισμού, του Ντανταϊσμού, της Ρώσικης Πρωτοπορίας και του Σουρεαλισμού μαζί με όλα τα πολύπλοκα καλλιτεχνικά φαινόμενα του μεσοπολέμου συμπεριλαμβανομένων των νεορεαλιστικών τάσεων και άλλων ριζοσπαστικών μορφών ρεαλισμού αυτή την περίοδο. Εδώ επίσης θα εξεταστεί και μία σειρά από εξελίξεις που αντιπροσωπεύουν μία ισχυρή καλλιτεχνική αντίδραση που εκδηλώθηκε αυτή τη περίοδο ενάντια στις πρωτοπορίες των αρχών του αιώνα και συμπεριλαμβάνει τις ευρύτερες συνεργασίες τέχνης και πολιτικής ισχύος στα δικτατορικά καθεστώτα της Ευρώπης –από τη φασιστική Ιταλία μέχρι τη Ναζιστική Γερμανία αλλά και συγκεντρωτικές πολιτιστικές τάσεις που εκδηλώνονται και αλλού. Αναφορές θα γίνουν και στην αμφιλεγόμενη κληρονομιά των ρευμάτων της πρωτοπορίας κατά τη μεταπολεμική περίοδο –σε αναβιώσεις, σκληρύνσεις και ανταρσίες στα μοντερνιστικά δόγματα που εκδηλώθηκαν στις πρώτες δεκαετίες μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω επιστημονικής άδειας.

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ*

ΚΩΔ. ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
451	Εισαγωγή στη Λαογραφία	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Α' (Υπ.)
455	Υλικός πολιτισμός (18ος-20ός αιώνας)	Κ. ΜΠΑΔΑ	Γ' (Υπ.)
490	Παραδοσιακή Λαϊκή Τέχνη: Τα έργα των χειρών	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Γ' (Υπ.)
465	Το λαϊκό παραμύθι: ιστορικά και θεωρητικά ζητήματα	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
462	Λαϊκή Λογοτεχνία και Προφορική Παράδοση: παραδοσιακές και σύγχρονες μορφές λαϊκού αφηγηματικού λόγου	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

*Οι διδάσκοντες του Τομέα Λαογραφίας, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία – Λαϊκός Πολιτισμός».

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΛΑΟ 451 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ (Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

Γενική αναδρομή στις ιστορικές καταβολές της Επιστήμης της Λαογραφίας στο πλαίσιο μιας προβληματικής για την ιστορικότητα των επιστημών. Εκτενής αναφορά στους προσανατολισμούς της ελληνικής Λαογραφίας σε σχέση με το γενικότερο ιδεολογικό κλίμα και τις συνθήκες μέσα στις οποίες αναπτύχθηκε. Θεματολογία της Λαογραφίας. Κριτική προσέγγιση των κυρίαρχων "σχολών σκέψης" με έμφαση στις εφαρμογές τους. Αναφορά στις σύγχρονες τάσεις και προοπτικές της Λαογραφίας.

ΛΑΟ 455 ΥΛΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (18ος - 20ός αιώνας) (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Μετά από μια συνοπτική Εισαγωγή για την επιστήμη της Ελληνικής Λαογραφίας προσεγγίζεται η έννοια και το περιεχόμενο του αντικειμένου της. Δίνονται οι διάφορες θεωρητικές και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για το λαϊκό πολιτισμό και για τον κοινωνικό του φορέα. Συζητούνται και αξιολογούνται οι διαφορετικές προσεγγίσεις για το αντικείμενο της υλικής ζωής (π.χ. η εθνογραφική προσέγγιση, λαογραφική, ιστορική, ανθρωπολογική κ.λπ.) και προτείνεται μία διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος που στηρίζεται στη θεωρητική άποψη ότι δε διαμορφώνεται ξεχωριστά η ιστορία του υλικού πολιτισμού και η ιστορία της κοινωνικής και συλλογικής συνείδησης. Με αυτήν την προσέγγιση προωθείται α) η γνώση της ιστορίας της υλικής ζωής και της καθημερινότητας και β) η ανίχνευση της γλώσσας των συμβόλων, αφού γίνει πρώτα κατανοητό ότι τα ίδια τα πράγματα (π.χ. η τροφή, η κατοικία, η ενδυμασία), τα εμπορεύματα, οι λέξεις και τα έθιμα στην κοινωνική τους "κυκλοφορία" δρουν και ως κοινωνικά σύμβολα (για την απόδοση π.χ. της κοινωνικής πραγματικότητας) και ως "διαμεσολαβητές" για τις ίδιες τις κοινωνικές σχέσεις. Στη συνέχεια και με αυτήν την οπτική προσεγγίζονται τα θέματα της διατροφής, της κατοικίας και της ενδυμασίας στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία (από τον 18ο κυρίως αιώνα).

Στόχος του μαθήματος: Η ανίχνευση της ιστορικότητας του υλικού βίου και πολιτισμού του παρελθόντος (18^{ος} – 20^{ος} αι. και η κατανόηση του ως γεγονότος, ως τρόπου επικοινωνίας και ως πεδίου όπου αναπτύσσονται οι κοινωνικές σχέσεις .

Τρόπος εξέτασης: Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με γραπτές εξετάσεις, βάσει της προτεινόμενης βιβλιογραφίας. Ενθαρρύνεται επίσης η εκπόνηση εργασίας η οποία, εφόσον κριθεί επαρκής, μπορεί να βελτιώσει την τελική βαθμολογία κατά ένα ή δύο βαθμούς. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να έχει εξασφαλιστεί προβιβάσιμος βαθμός στις γραπτές εξετάσεις του μαθήματος.

ΛΑΟ 490 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ: ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

1. Εισαγωγικά. Λαϊκή και αστική τέχνη. Τέχνη-χειροτεχνία: ένα ψευδοπρόβλημα; Οικοτεχνία και επαγγελματική χειροτεχνία. Εργαστηριακή χειροτεχνία. Καλλιτεχνική βιοτεχνία. 2. Τα ιστορικά της ελληνικής λαϊκής τέχνης. Ο χώρος και ο χρόνος. Οι άνθρωποι και τα έργα τους. Η “μύηση” στην επαγγελματική παράδοση. Οι μεγάλοι μάστορες. Οι πλανόδιοι τεχνίτες. 3. Η δημιουργία. Εργαλεία και προϊόντα. Η ποίηση και η “ποίηση” των έργων της λαϊκής τέχνης. Δουλειά και τέχνη. Πρακτικές ανάγκες - χρηστικές μορφές και καλλιτεχνική βούληση - αισθητικές λειτουργίες. Τα πρότυπα. Τα σύμβολα. Οι εμπνεύσεις. Οι επιδράσεις. Η τυπική επανάληψη των μορφών. Η δύναμη της “παράδοσης” και της ομάδας. Οι παραλλαγές. Το ζήτημα της πρωτοτυπίας. Επώνυμοι και άγνωστοι δημιουργοί. Οι αποδέκτες. Τρόποι ζωής. 4. Σήμερα: Η σπουδή της παραδοσιακής λαϊκής τέχνης. Η επιστημονική έρευνα και το διασωστικό έργο από τα τέλη του 19ου αι. και εξής. Η συγκέντρωση, καταγραφή, φύλαξη, συντήρηση, έκθεση και προβολή των προϊόντων του παρελθόντος. Η οργάνωση λαογραφικών μουσείων. Τα “ωραία” και τα “άσχημα”. Η εξωραϊση, η εξιδανίκευση, η “έλξη της φτώχειας”. Η επιβίωση, το αυτόματο πέραςμα του χτες στο σήμερα. Η αναβίωση, το συνειδητό ξαναζωντάνεμα του παλιού. Η ένωση του παρελθόντος με το παρόν. 5. Μορφές λαϊκής τέχνης: Αρχιτεκτονική. Ξυλογλυπτική. Λιθογλυπτική. Ζωγραφική. Υφαντική. Κεντητική. Αργυροχοΐα.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης, Βιβλιογραφία κατά θέμα και βοηθητικό Διδακτικό βιβλίο. ***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι προαιρετική.

ΛΑΟ 465 ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΠΑΡΑΘΥΜΙ: ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Το μάθημα διατρέχει την ιστορία των παραμυθιών και προσεγγίζει το παραμύθι ως αντικείμενο της προφορικής παράδοσης και του λαϊκού πολιτισμού. Αναλύονται οι κατηγορίες των παραμυθιών, σύμφωνα με το διεθνές σύστημα ταξινόμησής τους, καθώς και τα ειδικά τους αφηγηματολογικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά: μαγικά παραμύθια, μύθοι ζώων, ευτράπελες διηγήσεις. Παρουσιάζονται οι κύριες θεωρίες που έχουν διατυπωθεί για την προσέγγιση και την ερμηνεία του παραμυθιού καθώς και η ευρύτερη σχέση του παραμυθιού με την (λαϊκή) μυθολογία, την τελετουργία και το συλλογικό φαντασιακό. Μέσα από ειδικά παραδείγματα εξετάζονται ζητήματα, όπως το συμβολικό υπόστρωμα των

παραμυθιών, το κοινωνικό πλαίσιο των προφορικών αφηγήσεων και οι μηχανισμοί της προφορικότητας.

Στόχοι του μαθήματος:

- Εισαγωγή στην διεπιστημονική προσέγγιση ενός ειδικού γνωστικού αντικειμένου, όπως είναι το παραμύθι, και της διαχρονικής σπουδαιότητάς του ως φορέα πολιτισμικής ιστορίας.
- Ανάπτυξη θεωρητικών υποδομών και σύνδεσή τους με την ειδική ορολογία του αντικειμένου.
- Εισαγωγή στη χρήση ταξινομικών συστημάτων και στη διαχείριση μεγάλου όγκου δεδομένων.
- Σύνδεση του αντικειμένου, μέσα από τη μυθοπλασία, με τις σύγχρονες εκδοχές του στη βιομηχανία του θεάματος.
- Διαχείριση εξειδικευμένης βιβλιογραφίας.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το μάθημα και την ύλη του:

<http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/papachristophorou/material.htm>

ΛΑΟ 462 ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ: ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΛΑΪΚΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Η λαϊκή λογοτεχνία εξετάζεται ως μέρος του ευρύτερου συνόλου της προφορικής παράδοσης. Το μάθημα παρουσιάζει την ποικιλότητα αυτού του πολιτισμικού φαινομένου, όσον αφορά παραδοσιακές του μορφές και όσον αφορά σύγχρονες εκφάνσεις του σε αστικά και διαδικτυακά περιβάλλοντα. Παράλληλα, αποτελεί μία εισαγωγή στις βασικές έννοιες και στα «είδη» της λαϊκής λογοτεχνίας, με τα υφολογικά χαρακτηριστικά, τις ειδικές ταξινομήσεις και τις επιτελεστικές και κοινωνικές τους λειτουργίες σε συνδυασμό με τους κύριους σταθμούς στις θεωρητικές προσεγγίσεις τους από τον 19ο αιώνα έως σήμερα.

Διερευνώνται συμπληρωματικές, βασικές, έννοιες για μία θεωρητική προσέγγιση της λαϊκής λογοτεχνίας, όπως αυτές του συλλογικού φαντασιακού και των κοινωνικών συμφραζομένων.

Το μάθημα διατρέχει την ιστορία των λαογραφικών σπουδών, ενώ συνομιλεί με τις διαπιστώσεις των κοινωνικών επιστημών μέσα από τη σύγχρονη θεώρηση της λαογραφίας ως επιστήμης. Συνεπώς τα παραδείγματα αντλούνται τόσο από παραδοσιακά περιβάλλοντα, όσο και από σύγχρονα περιβάλλοντα επικοινωνίας του αστικού χώρου και του διαδικτύου.

Στόχοι του μαθήματος είναι:

- α) εισαγωγή σε αυτήν τη μεγάλη περιοχή της προφορικής παράδοσης, που ορίζεται ως προφορική «λογοτεχνία»
- β) ειδολογική-ταξινομική αντίληψη του συγκεκριμένου αντικειμένου, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης

γ) κατανόηση και γνωριμία με το μεγάλο φάσμα των στερεοτυπικών μορφών προφορικού αφηγηματικού λόγου, καθώς και της λειτουργίας τους ως φαινομένων επικοινωνίας και πολιτισμού

δ) εντοπισμός μιας μεγάλης περιοχής της συλλογικής μνήμης (μέσω της οποίας μεταφέρονται και κωδικοποιούνται αντιλήψεις και πληροφορίες για τον πολιτισμό και την ιστορία μιας κοινότητας, ή ενός ευρύτερου κοινωνικού συνόλου)

ε) αποσαφήνιση της διαφοροποίησης μεταξύ στερεοτυπικών και ελεύθερων αφηγήσεων

στ) εισαγωγή στην επιτόπια έρευνα και στην καταγραφή προφορικών κειμένων, μέσα από την ανάθεση ατομικών εργασιών

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το μάθημα και την ύλη του:
<http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/papachristophorou/material.htm>

Ε Α Ρ Ι Ν Ο Ε Ξ Α Μ Η Ν Ο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ²

² Σχετικά με πιθανές αλλαγές ο Οδηγός Σπουδών θα ενημερώνεται με ευθύνη των συντακτών. Παρακαλούνται οι φοιτητές να ενημερώνονται συχνά από την ιστοσελίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, όπου είναι αναρτημένος ο Οδηγός Σπουδών.

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
112	Αρχαία Ελληνική Ιστορία: Από το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου ως την υποταγή της Αιγύπτου στους Ρωμαίους (404 – 30 π.Χ.)	Η. ΚΟΥΛΑΚΙΩΤΗΣ	Δ' (Υπ.)
143	Η ελληνική «πόλις» (Εκπαιδευτική Εκδρομή)	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
104	Οικονομική ιστορία του βασιλείου της αρχαίας Μακεδονίας	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
ΕΠΙ	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
152	Εισαγωγή στην Επιγραφική	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Δ' (Υπ.), Στ', Η', Πτ.
157	Επιγραφές θρησκευτικού χαρακτήρα	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Στ', Η', (Ι-Α), (Επ.Υπ.), Η' (Φιλ.)
ΙΡΩ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
171	Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία	Η. ΚΟΥΛΑΚΙΩΤΗΣ	Β' (Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
216	Παλαιολόγιοι χρόνοι (1261-1453)	Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
261	Η άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453)	Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	(Σ) Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.) (Ι-Α.)
217	Ιστορική γεωγραφία βυζαντινού κράτους	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
305	Βυζάντιο και ο δρόμος προς την Ανατολή	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
203*	Η πρώτη Βυζαντινή περίοδος 330-610	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Δ' (Υπ.)
244	Βυζάντιο και Λογγοβάρδοι, (6-11ος αιώνας)	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
102	Βυζαντινές και μεταβυζαντινές επιγραφές της Ηπείρου (Εκπαιδευτική Εκδρομή)	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
307	Το Ομαγαδικό χαλιφάτο της Δαμασκού (661 – 750 μ.Χ.)	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
295	Η ιστορία και ο πολιτισμός του «έθνους των Ελλήνων» στα ιστορικά έργα του Mas'ūdī (θ. 956 μ.Χ.)	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
106	Ο Γαληνός στην Αραβική Παράδοση	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)

205*	Η Μέση Βυζαντινή Περίοδος Β' (843 – 1204 μ.Χ.)	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Δ' (Υπ.) και όσοι το χρωστούν από το Δ' εξάμηνο
104	Το Βυζάντιο του 11ου αιώνα (1025-1081): οι μαρτυρίες των πηγών	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Στ', Η', Πτ., (Σ), (Επ. Υπ.)
	*μαθήματα της ενότητας: «Πρώιμη και μέση Βυζαντινή περίοδος». Το Δ' εξάμηνο θα επιλέξει έναν από τους δύο διδάσκοντες		
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
302	Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Β' (Υπ.)
305	Πολιτική οργάνωση της Βαλκανικής χερσονήσου, 19ος αι. - 1940: δυτικο-ευρωπαϊκά μοντέλα και ιστορική κληρονομιά	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Στ', Η', (Σ), (Επ. Υπ.)
320	Χριστιανο-ισλαμικές ορθοδοξίες και Συγκρητισμός στα Βαλκάνια, 13 ^{ος} - 16 ^{ος} αιώνες	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Στ', Η', (Σ), (Επ. Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΙΑΕ 112 ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΩΣ ΤΗΝ ΥΠΟΤΑΓΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΣΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ (404-30 π.Χ.)

(Η. ΚΟΥΛΑΚΙΩΤΗΣ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η περίοδος από το τέλος του 5ου ως το τέλος του 1ου αι. π.Χ. Εξετάζονται οι αλλαγές που επέφερε ο Πελοποννησιακός Πόλεμος στην πολιτική, την κοινωνία και τον πολιτισμό των ελληνικών πόλεων κατά τη διάρκεια του 4ου αι., καθώς και η εμφάνιση νέων πρωταγωνιστών, όπως η Μακεδονία. Παρουσιάζεται η συμβολή των βασιλέων της Μακεδονίας στη δημιουργία της ελληνιστικής οικουμένης και αναλύονται βασικές πολιτειακές και κοινωνικές δομές των ελληνιστικών βασιλείων (Αντιγονιδών, Σελευκιδών, Πτολεμαίων και Ατταλιδών). Η παρουσίαση ολοκληρώνεται με τον ρόλο της Ρώμης στα ελληνικά πράγματα και την υποταγή του ελληνικού κόσμου στη νέα κοσμοκρατία. Έμφαση δίνεται στην ανάλυση αντιπροσωπευτικών γραμματειακών, επιγραφικών και αρχαιολογικών πηγών της περιόδου καθώς και σε νεότερες ιστοριογραφικές προσεγγίσεις της ύστερης κλασικής και ελληνιστικής ιστορίας.

ΙΑΕ 143 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ «ΠΟΛΙΣ»

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά στις μορφές των ελληνικών πολιτευμάτων, που ακολούθησαν της παραδοσιακής βασιλείας: η αριστοκρατία, η ολιγαρχία, η τυραννία, η δημοκρατία (από την εγκαθίδρυσή της έως την εφαρμογή της ριζοσπαστικής αθηναϊκής δημοκρατίας του 5^{ου} αι. π.Χ.) θα συζητηθούν διεξοδικά υπό το πρίσμα των ιστορικών συνθηκών και του κοινωνικο-οικονομικού υποβάθρου, στα πλαίσια των οποίων

αναπτύχθηκαν. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξέλιξη των θεσμών και την λειτουργία τους, στις αλλοιώσεις που υπέστησαν, αλλά και στην επιβίωση ορισμένων παλαιότερων στοιχείων στο δημοκρατικό πολίτευμα. Εργασίες προαιρετικές.

ΙΑΕ 104 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Θα παρουσιασθεί η οικονομική ιστορία του μακεδονικού βασιλείου από τις αρχές του 5^{ου} αι. έως το 168 π.Χ., οπότε ο τελευταίος Αντιγονίδης βασιλεύς, ο Περσεύς ηττήθηκε στην Πύδνα από τον Αιμίλιο Παύλο. Θα συνεξετασθούν οι σχετικές, φειδωλές φιλολογικές και επιγραφικές πηγές, τα αρχαιολογικά κατάλοιπα και οι σταθμητικοί κανόνες που διείπαν, κατά εποχές, την παραγωγή χρήματος.

Εργασίες προαιρετικές.

ΕΠΙ 152 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

α) Σύντομη παρουσίαση της ιστορίας της Επιγραφικής και των σχέσεών της με τις άλλες αρχαιογνωστικές επιστήμες. β) Ανάλυση επιγραφών διαφόρων ειδών, εποχών και περιοχών από τεχνικής (φορέας, γραφή κλπ.), ιστορικής (γεγονότα και θεσμοί), γλωσσολογικής (ιδιώματα), ανθρωπωνυμικής κλπ. άποψης. γ) Κριτική παρουσίαση της βασικής βιβλιογραφίας (Inscriptiones Graecae κλπ.).

Άσκηση σε επιγραφές στο μουσείο Ιωαννίνων (τρόπος ανάγνωσης των επιγραφών, έντυπα κλπ.). Μελέτη εκτύπων. Πρακτικές και θεωρητικές ασκήσεις.

Οι επιγραφές αλλάζουν κάθε χρόνο.

ΕΠΙ 157 ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Μελετώνται επιγραφές διαφόρων εποχών και διαλέκτων που αναφέρονται σε δημόσιες και ιδιωτικές λατρείες με παράλληλη εξέταση αρχαιολογικών στοιχείων.

Δημόσιες λατρείες. Νέες λατρείες: είδος των νέων λατρειών (μυστηριακές κλπ.). διαδικασίες εισαγωγής και τελετές εγκαθίδρυσης νέας λατρείας. Τελετουργίες: α) Η θυσία: τόποι και τρόποι θυσίας. Τα θύματα: είδος, ηλικία, γένος, κλπ. β) Οι λιτανείες και πομπές. γ) Πανηγύρεις και αγώνες. δ) Ίδρυση και εγκαίνια νέου ιερού. Το ιερατείο: ιερέας, ιέρεια και άλλα μέλη του ιερατείου.

Ιδιωτικές λατρείες. Καταγωγή και αφετηρία των ιδιωτικών λατρειών. Είδη ιδιωτικών λατρειών και ο ρόλος των ιδιωτών, πολιτών και ξένων. Τελετουργίες κλπ. το ιερατείο.

Μελέτη εκτύπων. Κριτική παρουσίαση της σχετικής βιβλιογραφίας.

ΠΡΩ 171 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Η. ΚΟΥΛΙΑΚΙΩΤΗΣ)

Στο μάθημα παρουσιάζονται οι σημαντικότερες πηγές της Ρωμαϊκής Ιστορίας και επιχειρείται μια γενική επισκόπηση των περιόδων της Βασιλείας και της Respublica. Έμφαση δίνεται στους θεσμούς των παραπάνω περιόδων, καθώς και στις αλλαγές που οδήγησαν στην Ηγεμονία.

IBY 216 ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ (1261-1453)

(Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο μάθημα εξετάζεται η περίοδος των Παλαιολόγων από την ανάκτηση της Κωνσταντινουπόλεως (1261) μέχρι την οριστική άλυσή της από τους Οθωμανούς (1453). Παρακολουθείται η σταδιακή οικονομική και εδαφική συρρίκνωση, οι εμφύλιες έριδες και η ραγδαία ανάπτυξη των Οθωμανών, οι ενώσεις των εκκλησιών και η δημιουργία των ενωτικών και ανθενωτικών. Εξετάζεται συγχρόνως η μεγάλη ακμή της παιδείας και ο ρόλος των Βυζαντινών λογίων στη διάσωση της κλασικής κληρονομιάς.

IBY 261 Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (1453)

(Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο σεμινάριο, μέσα από τους τέσσερεις έλληνες ιστορικούς της αλώσεως, αλλά και άλλες σύγχρονες προς το γεγονός πηγές, μελετάται σε βάθος το συγκλονιστικό και μέγα αυτό γεγονός της αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως από τους Οθωμανούς. Οι φοιτητές μελετώντας κυρίως τις πηγές αλλά και την δευτερεύουσα βιβλιογραφία, συνθέτουν και παρουσιάζουν εξειδικευμένες στο θέμα εργασίες οι οποίες είναι απαλλακτικές. Ωστόσο, πριν δηλώσουν το μάθημα, πρέπει να έλθουν σε συνενόηση με το διδάσκοντα

IBY 217 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Ιστορία της γεωγραφίας στο Βυζάντιο. Η βυζαντινή οικουμένη. Διοικητική και εκκλησιαστική οργάνωση του Βυζαντίου. Πληθυσμός–Οικισμοί. Δρόμοι επικοινωνίας. Παραγωγή – Εμπόριο – Βιοτεχνία.

IBY 305 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Ο χερσαίος δρόμος μέσω Περσίας και οάσεων του Κινεζικού Τουρκεστάν. Ο χερσαίος δρόμος μέσω των βορείων ακτών της Κασπίας και του Ώξου . Ο θαλασσινός δρόμος μέσω του Γάγγη και του Assam. Ο θαλασσινός δρόμος μέσω της Ινδοκίνας. Πρεσβείες και προϊόντα.

IBY 203 Η ΠΡΩΙΜΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 330-610

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ) Η πρώιμη Βυζαντινή περίοδος, αποτελεί και την περίοδο που ονομάζεται «όψιμη αρχαιότητα.» Στα πλαίσια του μαθήματος, θα γίνει ανάλυση των πολιτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών γεγονότων, ενώ θα επιχειρήσουμε να κατανοήσουμε πώς το Ρωμαϊκό κράτος μεταλλάσσεται σε αυτό που θα ονομασθεί Βυζαντινό. Θα σχολιασθούν εκτενώς θέματα όπως η διοίκηση του κράτους, η σύγκρουση της παλαιάς με τη νέα θρησκεία, και οι βαρβαρικές εισβολές.

Το μάθημα έχει ως στόχο μία γνώση της συγκεκριμένης περιόδου σε μεγαλύτερο βάθος, την κατανόηση της σημασίας των γεγονότων και θεσμών που αναλύονται, και, στο μέτρο που ο χρόνος θα το επιτρέψει, μία πρώτη εξοικείωση με πηγές της εποχής, είτε μέσω ανειλημμένων προφορικών παρουσιάσεων, είτε μέσω επιλεγμένων κειμένων που θα εξετασθούν κατά την διάρκεια του μαθήματος.

IBY 244 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΛΟΓΓΟΒΑΡΔΟΙ, (6-11^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Η εμφάνιση των Λογγοβάρδων, ενός άκρως συντηρητικού παραδοσιακού Γερμανικού φύλου, στην περιοχή της Πανονίας, δημιούργησε τις προϋποθέσεις για μία επικοινωνία με συνδρομή από μέρους τους, της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Η συνδρομή αυτή, ωστόσο, μετατράπηκε σε μία αγωνιώδη και δύσκολη αντιπαράθεση ύστερα από το 568, όταν οι τελευταίοι εισέβαλαν και κατέκτησαν το μεγαλύτερο τμήμα της Ιταλίας. Τις πτυχές αυτής της συνύπαρξης μέχρι και τον 11^ο αιώνα, όταν οι Νορμανδοί καταλύουν τόσο τα υπολείμματα της Βυζαντινής κυριαρχίας, όσο και τα Λογγοβαρδικά δουκάτα στη νότιο Ιταλία, θα επιχειρήσουμε να εξετάσουμε στα πλαίσια του σεμιναρίου αυτού, μέσα από πηγές, και την εκπόνηση εργασιών, που θα παρουσιαστούν σε πρώτη μορφή, στα πλαίσια της συνάντησης όλων των σεμιναριακών ομάδων της Βυζαντινής Ιστορίας. Επιβεβλημένη η γνώση μίας τουλάχιστον, Ευρωπαϊκής ξένης γλώσσας.

Οι στόχοι που φιλοδοξεί να καλύψει το σεμινάριο, είναι μία σφαιρική γνώση των εξελίξεων που διαδραματίζονται στην Ιταλία και θα καταβληθεί προσπάθεια για την κατανόηση της άλλης πλευράς, και όχι μόνο της Βυζαντινής. Επιπλέον, θα εξετασθούν επιλεγμένα κείμενα, όπως π.χ, τα αναφερόμενα από τον Προκόπιο, χωρία από τον Παύλο Διάκονο, την *Origo Gentis Langobardorum* και το Νορμανδικό Χρονικό.

IBY102 ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα εξεταστούν οι επιγραφές ως ομάδα ιστορικών πηγών για την ιστορία της ευρύτερης περιοχής της βυζαντινής Ηπείρου αλλά και των πρώιμων χρόνων της οθωμανικής κατάκτησης. Θα δοθούν υποχρεωτικές σεμιναριακές εργασίες, οι οποίες θα παρουσιαστούν και προφορικά. (Εκπαιδευτική εκδρομή).

Αντικειμενικός σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση ικανότητας ανάγνωσης των επιγραφών και χρήσης τους ως πηγών για την ιστορία και την ιστορία της τέχνης.

IBY 307 ΤΟ ΟΜΑΓΙΑΔΙΚΟ ΧΑΛΙΦΑΤΟ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΟΥ (661-750 μ. Χ.)

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση της δημιουργίας του αραβικού χαλιφάτου με έδρα τη Δαμασκό της Συρίας και η παγίωση της εξουσίας των Αράβων στην περιοχή της Εγγύς και Μέσης Ανατολής.

Επιμέρους στόχοι του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές την αραβική δυναστεία που έθεσε τις βάσεις για τη δημιουργία του χαλιφάτου της Δαμασκού, να μπορούν να περιγράφουν τις αλλαγές που επέφερε η νέα δυναστεία στην πολιτική διοίκηση, στην οικονομία, στην κοινωνία, στη γλώσσα, στη θρησκεία και στον πολιτισμό της περιοχής, να κρίνουν την εξωτερική πολιτική που ακολούθησε η Ομαγιαδική δυναστεία τόσο προς την Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία όσο και προς άλλα βασίλεια και άλλους λαούς, να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους οι Άραβες δεν αφομοιώθηκαν από τους λαούς που κατέκτησαν, αλλά αντιθέτως πέτυχαν να θέσουν τις βάσεις για την δημιουργία νέων πολιτικών δομών και ενός καινούργιου πολιτισμού.

Στα μαθήματα θα εξεταστούν τα εξής θέματα: Εισαγωγικές και βιβλιογραφικές παρατηρήσεις - Πηγές της περιόδου και η κριτική τους. Η Ομαγιαδική οικογένεια και η ίδρυση του χαλιφάτου της Δαμασκού μετά τον πρώτο εμφύλιο πόλεμο (fitna). Η εσωτερική και εξωτερική πολιτική του Μωάβια (661-680 μ. Χ.) και οι εκστρατείες κατά της Κωνσταντινούπολης. Οι διάδοχοι του Μωάβια και ο δεύτερος εμφύλιος πόλεμος. Η άνοδος στην εξουσία των Μαρουανιδών: Ο Αμπντ αλ-Μάλικ (685-705 μ. Χ.): Διοικητικές, νομισματικές, φορολογικές, γλωσσικές και άλλες μεταρρυθμίσεις. Ο χαλίφης Ουαλίντ (705-715 μ. Χ.) και η επέκταση των κατακτήσεων: Η κατάκτηση της Ισπανίας. Ο χαλίφης Σουλεϊμάν (715-717 μ. Χ.): Η μεγάλη εκστρατεία κατά του Βυζαντίου και η πολιορκία της Κωνσταντινούπολης το 717 μ. Χ. Ο χαλίφης Ομάρ Β' (717-720 μ. Χ.): Διοικητικές, φορολογικές, θρησκευτικές και άλλες μεταρρυθμιστικές διατάξεις. Οι χαλίφηδες Γιαζίντ (720-724 μ. Χ.) και Χισάμ (724-743 μ.Χ.): Η εσωτερική και εξωτερική πολιτική και οι μεταρρυθμίσεις στην οικονομία και το στρατό. Οι τελευταίοι Ομαγιαδες χαλίφηδες και ο τρίτος εμφύλιος πόλεμος. Η πτώση της δυναστείας των Ομαγιαδών. Αποτίμηση του έργου των Ομαγιαδών χαλίφηδων σε πολιτικό, θρησκευτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο.

IBY 295 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ «ΕΘΝΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ» ΣΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ MAS' ŪDĪ (θ. 956 μ. Χ.)

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η παρουσίαση των πληροφοριών για τους Έλληνες και την ιστορία τους στα σωζόμενα έργα του ιστοριογράφου al-Mas' ūdī (893-956 μ. Χ.).

Επιμέρους στόχοι του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές τις γνώσεις του al-Mas' ūdī για τους Έλληνες, τις διηγήσεις του για την καταγωγή τους, καθώς και την πολιτική και πολιτισμική τους ιστορία, να ονοματίζουν και να αξιολογούν τις πηγές του, να κρίνουν τις απόψεις του για τους Έλληνες, τους Ρωμαίους και τους Βυζαντινούς, να δίνουν παραδείγματα χαρακτηριστικών που διακρίνουν τους Έλληνες από άλλους λαούς, και να εξηγούν τη θετική στάση και το θαυμασμό του για τον πολιτισμό των αρχαίων Ελλήνων.

Στο σεμινάριο θα μελετηθούν αποσπάσματα από τα σωζόμενα ιστορικά έργα του al-Mas' ūdī ως εξής: Προλεγόμενα, βίος και έργα του al-Mas' ūdī. Οι απόψεις του για τα πολιτισμένα έθνη της «οικουμένης». Το «έθνος των Ελλήνων». Η ελληνική γλώσσα και η εξέλιξή της. Γενεαλογικά στοιχεία: Έλληνες και Ρωμαίοι. Η ιστορία των Ελλήνων: απαρχές και περίοδοι της ιστορίας των. Ο πολιτισμός των Ελλήνων: η φιλοσοφία και οι επιστήμες. Έλληνες στοχαστές και τα σπουδαιότερα έργα τους. Η μεταφορά της ελληνικής σοφίας στο αραβόφωνο χαλιφάτο. Ελληνιστές του χαλιφάτου. Η αρχαία ελληνική κληρονομιά και η ανάπτυξη του αραβόφωνου πολιτισμού.

Εργασία Υποχρεωτική.

Το Σεμινάριο μπορούν να παρακολουθήσουν όσοι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει το μάθημα «Εισαγωγή στις Ελληνοαραβικές Σπουδές» ή το μάθημα «Η ελληνική διάνοηση στον αραβικό πολιτισμό».

IBY 106 Ο ΓΑΛΗΝΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η παρουσίαση της μετάδοσης της Γαληνικής ιατρικής παράδοσης στους Άραβες.

Επιμέρους στόχοι του σεμιναρίου είναι να γνωρίσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές τους πρόσωπα και γεγονότα γύρω από τη μετάφραση των ιατρικών και φιλοσοφικών έργων του Γαληνού στα Αραβικά, να εξηγούν τους λόγους και τον τρόπο με το οποίο έγινε η αραβική μετάφραση, να μπορούν να ονομάζουν και να περιγράφουν το περιεχόμενο έργων του Γαληνού που χάθηκαν στα Ελληνικά και σώζονται μόνο στα Αραβικά, να προσδιορίζουν την τεράστια επίδραση που άσκησαν τα έργα του Γαληνού στην γένεση και ανάπτυξη της αραβικής επιστημονικής ιατρικής.

Στο σεμινάριο θα εξεταστούν τα εξής θέματα. Εισαγωγικές παρατηρήσεις. Μεθοδολογία και τεχνική της επιστημονικής εργασίας. Βίος και έργα του Γαληνού. Η ελληνική ιατρική παράδοση στους λαούς της Ανατολής πριν από την εμφάνιση του Ισλάμ. Οι μεταφράσεις έργων του Γαληνού στα Συριακά πριν και μετά τις αραβικές κατακτήσεις του 7^{ου} αι. μ.Χ. Η «ιατρική σχολή» και το «νοσοκομείο» της πόλης Gondēshāpūr. Οι πρώιμες αραβικές μεταφράσεις ιατρικών έργων και ο ρόλος συρόφωνων χριστιανών του χαλιφάτου. Η «σχολή του \unayn ibn Ishāq» και οι αραβικές μεταφράσεις των έργων του Γαληνού. Τα φιλοσοφικά έργα του Γαληνού στα Αραβικά. Ελληνικά έργα του Γαληνού που σώζονται μόνο στα Αραβικά. Η επίδραση της γαληνικής ιατρικής στην ανάπτυξη της αραβόφωνης

ιατρικής.

Εργασία Υποχρεωτική.

Το Σεμινάριο μπορούν να επιλέξουν όσοι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει το μάθημα «Εισαγωγή στις Ελληνοαραβικές Σπουδές» ή το μάθημα «Η ελληνική διανόηση στον αραβικό πολιτισμό».

IBY 205 Η ΜΕΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' (843-1204)

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο μάθημα θα εξεταστεί η κρατική οργάνωση και η διοίκηση του βυζαντινού κράτους κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο. Θα γίνει αναφορά και στα πολιτικά γεγονότα της περιόδου, τη βυζαντινή πολιτιστική επίδραση, τις σχέσεις με τη Δύση μέσω της μελέτης σχετικών πηγών. Θα παρουσιαστούν ο ρόλος της εκκλησίας ως πολιτικού παράγοντα κατά την αυτοκρατορική εκλογή, η καθιέρωση νέας τιτλοφορίας και νέων κριτηρίων στη διαμόρφωση της ανώτερης τάξης από τον Αλέξιο Α' Κομνηνό, η εικόνα των εγκατεστημένων στην αυτοκρατορία Δυτικών.

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των αλλαγών που επήλθαν στο *status* της βυζαντινής αυτοκρατορίας από τα μέσα του Θ' αιώνα στο πλαίσιο της ανάπτυξης νέων ισχυρών πολιτικών οργανισμών στην Δύση, των αξιώσεων των δυτικών ηγεμόνων και της Παπικής Εκκλησίας στην ρωμαϊκή κληρονομιά, αλλά και των Σταυροφοριών ως φαινομένου στενά συνδεδεμένου με την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας.

IBY 104 ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΤΟΥ 11^{ου} ΑΙΩΝΑ (1025-1081): ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στα πλαίσια του σεμιναρίου θα εξεταστεί η αντίληψη που είχαν για την κρίση του 11^{ου} αιώνα οι σύγχρονοι ή οι λίγο μεταγενέστεροι βυζαντινοί συγγραφείς, ενώ θα εντοπιστούν τα βασικότερα σημεία της κριτικής τους. Μέσα από την συγκριτική μελέτη των πηγών θα αναζητηθούν τα αίτια της αναποτελεσματικότητας του βυζαντινού στρατού στην αντιμετώπιση των σελτζουκικών επιδρομών στην ανατολή, με κορυφαία εκδήλωσή της την ήττα των βυζαντινών στρατευμάτων το 1071 στο Μαντζικέρτ, ενώ θα εκτιμηθεί και η αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμιστικών μέτρων που έλαβαν οι αυτοκράτορες του 11^{ου} αιώνα στον τομέα της οικονομίας. Οι μαρτυρίες των βυζαντινών ιστορικών και χρονολογικών έργων θα συνεκτιμηθούν, προκειμένου να προβληθούν ανάγλυφα οι επιτυχημένες ή όχι επιλογές των αυτοκρατόρων της τόσο κρίσιμης περιόδου από τον θάνατο του Βασιλείου Β' έως την άνοδο του Αλεξίου Α' Κομνηνού στον βυζαντινό αυτοκρατορικό θρόνο.

Στόχος του σεμιναρίου είναι να μελετηθούν οι αλλαγές που επήλθαν στον βυζαντινό πολιτισμό κατά τον 11^ο αιώνα, αλλά και να αξιολογηθούν, με βάση τις μαρτυρίες των

συγχρόνων, τα μεταρρυθμιστικά μέτρα που έλαβαν οι αυτοκράτορες της περιόδου, προκειμένου να αντιμετωπίσουν την κρίση (;) που έπληττε την αυτοκρατορία.

ΙΒΑ 302 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η ιστορία των λαών της Βαλκανικής χερσονήσου αποτέλεσε, κυρίως μετά την ίδρυση των νεότερων κρατών, ένα ιδιαίτερο αντικείμενο της Ιστορικής επιστήμης με αυξανόμενη σπουδαιότητα. Στο πλαίσιο του επιστημολογικού αυτού ζητήματος, που αναλύεται εν τάχει, το ενδιαφέρον μας εστιάζεται σε εξειδικευμένα βαλκανικά θέματα που αφορούν τη συμβίωση των διαφόρων ομάδων και τις διακρίσεις μεταξύ τους από τον 6^ο ως το 15^ο αιώνα. Η εξέταση περιστρέφεται γύρω από τους παρακάτω βασικούς άξονες: α) Ιστορικοί και γεωπολιτικοί όροι διείσδυσης και εγκατάστασης των Σλάβων και άλλων λαών στη Βαλκανική. β) Δημογραφικά μίγματα που προέκυψαν με την εγκατάσταση επίσης των Σέρβων, Κροατών, Πρωτοβουλγάρων κ.ά. και τρόπος συμβίωσής τους με τους γηγενείς. γ) Κοινωνικές «διακρίσεις» ανάμεσά τους, όπως προκύπτουν από τις πολιτικές των δύο κέντρων εξουσίας – κράτος και εκκλησία– και όπως αυτές αναπαριστώνται μέσα από τον πολιτικό και εκκλησιαστικό λόγο.

Στόχος του μαθήματος είναι να μυηθούν οι φοιτητές στο γεωφυσικό τοπίο της Βαλκανικής και στη γεωπολιτική, που εγκαινιάζεται από τον 6ο αιώνα κ.ε. με την εγκατάσταση νέων φύλων, καθώς και να γνωρίσουν τα δημογραφικά μίγματα που προκύπτουν έκτοτε, τη συμβίωση και τις ιδιαίτερες σχέσεις που αναπτύσσονται με το εξωτερικό, ώστε να γίνουν κατανοητές οι βαλκανικές ιδιαιτερότητες (στη θρησκεία, την κουλτούρα κ.λπ.).

ΙΒΑ 305 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ, 190Σ ΑΙ. - 1940: ΔΥΤΙΚΟ-ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

(ΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Το πολιτικό μοντέλο του έθνους-κράτους, κυρίαρχο δυτικο-ευρωπαϊκό μοντέλο μετά τη Γαλλική επανάσταση, επεκτεινόμενο στα Βαλκάνια, συνέβαλε στην κοινωνικο-πολιτική αναμόρφωση των διαφόρων ομάδων της Χερσονήσου και στην επαναχάραξη του χάρτη της. Η ιστορική συγκυρία και η πορεία μέσα από την οποία υλοποιήθηκαν οι εν λόγω αλλαγές, δηλαδή τότε ακριβώς και μέσω ποιων διαδικασιών συγκροτήθηκε καθένα από τα βαλκανικά εθνικά κράτη (απελευθερωτικά κινήματα/επαναστάσεις και εξεγέρσεις, μεταβατικές εκλογικές διαδικασίες ή στρατιωτικές επεμβάσεις/διπλωματικές διευθετήσεις), καθορίζουν, εν πολλοίς, τόσο τη γενέθλια σχέση του καθενός από αυτά με την Ευρώπη όσο και τη δόμηση τους και τις μεταβολές της στο χρόνο.

Στο μάθημα θα γίνει προσπάθεια να αναλυθούν, μέσα από πηγές της εποχής, δομικές κοινωνικο-οικονομικές κρατικές διαδικασίες τόσο οι νεοτερικές, που σχετίζονται με το δυτικο-ευρωπαϊκό μοντέλο, όσο και εκείνες που κληροδοτούνται από το υστερο-μεσαιωνικό και το οθωμανικό παρελθόν της Χερσονήσου.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ***

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΝΕ	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
361	Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Ελλάδας (19 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνας)	Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	Β' (Υπ.)
391	Νεοελληνικός Διαφωτισμός	Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
406	Νόσοι και θάνατος στον νεοελληνικό χώρο	Κ. ΚΟΜΗΣ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
357	Ιδεολογίες, Νοοτροπίες, Συμβολική Εξουσία. Η περίπτωση της Ελλάδας, 1830-1920	Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ	
302	Οι Εβραίοι στην οθωμανική αυτοκρατορία και στο ελληνικό έθνος-κράτος	Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
405	Ο ελληνικός χώρος την περίοδο της Οθωμανικής και της Βενετικής κυριαρχίας ΙΙ (τέλη περ. 17 ^{ου} - αρχές 19 ^{ου} αι.)	Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
408	Η Ελλάδα στο Μεσοπόλεμο	Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
407	Πνευματική ζωή και Πανεπιστήμια στην Ευρώπη από τον ύστερο Μεσαίωνα στα νεώτερα χρόνια	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
438	Ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
400	Πολιτισμική Ιστορία: έννοιες και ερμηνεία	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)
422	Ο ευρωπαϊκός σοσιαλισμός	Α. ΜΑΧΑΙΡΑ	ΣΤ', Η', Πτχ. (Επ. Υπ.)

* Οι διδάσκοντες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία – Λαϊκός Πολιτισμός»

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ*

INE 361 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, 19⁰² – 20⁰² ΑΙΩΝΑΣ (Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Το μάθημα εξετάζει τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας την περίοδο από την ίδρυση του ελληνικού κράτους ως το 1973. Εστιάζεται σε γενικά ζητήματα που τοποθετούνται στον ιστορικό χρόνο: η μακροχρόνια παρακμή του αγροτικού χώρου και το αγροτικό ζήτημα, η διεύρυνση και ενοποίηση της εγχώριας αγοράς, οι φάσεις και ο χαρακτήρας της εκβιομηχάνισης, το τραπεζικό σύστημα και ο ρόλος του ομογενειακού κεφαλαίου, τα σημεία αιχμής της ελληνικής οικονομίας (ναυτιλία), η διεύρυνση της επικράτειας και η εγνατάσταση των προσφύγων της Μ. Ασίας, η αστικοποίηση και η δημιουργία δικτύων, οι εξελίξεις στο πεδίο της οικονομικής πολιτικής και ο ρόλος των πολέμων και της κρίσης του 1929/32 στην ανάδυση του παρεμβατικού κράτους, η οικονομία της Κατοχής (πληθωρισμός, μαύρη αγορά, πείνα) και τα προβλήματα της οικονομικής σταθεροποίησης στην μεταπολεμική Ελλάδα, η αμερικανική οικονομική βοήθεια και η ένταξη της χώρας στο σχέδιο Μάρσαλ, η έλευση του ξένου κεφαλαίου, η διαμόρφωση του μεταπολεμικού μοντέλου εκβιομηχάνισης, η άνθηση της οικοδομής, και η τουριστική ανάπτυξη, οι εργασιακές σχέσεις. Παράλληλα με τα ζητήματα της οικονομίας παρακολουθούνται οι αλλαγές στο επίπεδο της κοινωνίας: η αγροτική έξοδος και η μετανάστευση, η σταδιακή διαμόρφωση των ηγετικών επιχειρηματικών ομάδων, της μεσαίας και της εργατικής τάξης, οι βασικές δημογραφικές αλλαγές και η κοινωνική διαφοροποίηση. Η συζήτηση των ζητημάτων αυτών συνοδεύεται από μια ποικιλία πηγών, που βοηθούν τον φοιτητή να καταλάβει την λογική της ιστορικής έρευνας, και από τον παράλληλο σχολιασμό της βιβλιογραφίας.

Στόχοι του υποχρεωτικού μαθήματος: α) να εισάγει τον φοιτητή στη σύγχρονη ελληνική κοινωνική και οικονομική ιστορία, β) να τον βοηθήσει να κατανοήσει τα κύρια χαρακτηριστικά και τους μετασχηματισμούς της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας στη διαδρομή του χρόνου και γ) να τον εισάγει στη λογική της ιστορικής έρευνας στη σύγχρονη ιστορία (μέσω της χρήσης πηγών και βιβλιογραφίας).

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εξέταση αποτελούμενη από ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας που θα περιλαμβάνουν: α) Κατανόηση και ανάλυση ιστορικής πηγής β) Ορισμούς εννοιών και ιστορικών όρων γ) Ερώτηση ανάλυσης και σύνθεσης.

- Εκπαιδευτική εκδρομή
- Επισκέψεις σε ιστορικά αρχεία/βιβλιοθήκες

INE 391 **ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ** (Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Χρονική οριοθέτηση και εξέλιξη του Νεοελληνικού Διαφωτισμού στον ελληνόφωνο χώρο. Φορείς του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (έμποροι και διανοούμενοι). Κυριότερες εκφράσεις του και οι αντιδράσεις των αντιφιλοσόφων. Τα σπουδαιότερα κέντρα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.

INE 406 **ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ**

(Κ. ΚΟΜΗΣ)

Από την ανθρωποβόρο πανώλη στον εφιάλτη του AIDS. Οι δημογραφικές, κοινωνικές, οικονομικές και ψυχολογικές παρενέργειες. Επίσης, ο θρησκευτικός και ιδεολογικός παράγοντας, στο πλαίσιο των πανδημιών και της ιδρυματοποίησης των κοινωνιών. Εξετάζονται πηγές της εποχής.

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η παραγωγή σύνθετης σκέψης και ανάλογης αντιμετώπισης των ιστορικών φαινομένων, εκ μέρους των φοιτητών, στο πλαίσιο των κοινωνικών επιστημών και του διαλόγου με την Ιστορία, στη μακρά διάρκεια. Αυτό επιχειρείται κυρίως από την εξέταση και αξιοποίηση των γραπτών ιστορικών πηγών.

INE 357 **ΙΔΕΟΛΟΓΙΕΣ, ΝΟΟΤΡΟΠΙΕΣ, ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑ, 1830 – 1920** (Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ)

Στην θεωρία του περί γενέσεως Κράτους, ο κοινωνιολόγος Pierre Bourdieu, επισημαίνει ότι κατά την διαδικασία που οδηγεί στην συγκέντρωση διαφόρων ειδών εξουσιών ή κεφαλαίου (νόμιμη βία, φορολογία, νομικό σύστημα, εκπαίδευση κλπ.) από τον εκάστοτε κρατικό σχηματισμό, όλα καταλήγουν σε ένα συμβολικό κεφάλαιο αναγνωρίσιμης εξουσίας, το οποίο –ενώ δεν είναι ανεξάρτητο από την πολιτική και την οικονομική εξουσία- παράγει και αυτό πραγματικά αποτελέσματα χωρίς εμφανή δαπάνη ενέργειας.

Για να κατανοήσουμε τη γένεση και συγκρότηση της ελληνικής κοινωνίας κατά την εξεταζόμενη περίοδο (όπως και κάθε κοινωνίας οποιαδήποτε περίοδο), χρειάζεται να διερευνήσουμε, τα νοητικά, τα ιδεολογικά φαινόμενα αλλά και την κρατική συμβολική εξουσία που αυτά τα φαινόμενα συναντούν και, με την οποία αντιπαρατίθενται ή συμπλέουν. Φαινόμενα νοητικά, ιδεολογικά, συμβολικά, τα οποία καθορίζουν την εξέλιξη μιας κοινωνίας όσο τα πολιτικά, οικονομικά και δημογραφικά φαινόμενα. Διότι οι άνθρωποι ρυθμίζουν την συμπεριφορά τους, όχι πάντοτε σε συνάρτηση με την πραγματική τους κατάσταση, αλλά με την εικόνα που έχουν γι' αυτήν. Κατά συνέπεια, οι ιδεολογίες, οι νοοτροπίες αλλά και οι φορείς της συμβολικής εξουσίας, θα εξετασθούν σε συνάρτηση, μεν, με την πολιτική και οικονομική πραγματικότητα της εποχής, αλλά και ως αυτόνομες

δυνάμεις.

Ζητήματα που θα μας απασχολήσουν είναι: ο ευρωπαϊκός και ο ελληνικός Διαφωτισμός, η γένεση της Μεγάλης Ιδέας, ο εθνικισμός, ο δημοτικισμός και το κοινωνικό ζήτημα της γλώσσας, οι πολιτικές τελετουργίες και οι εθνικές επέτειοι, η ιδεολογία του Πανεπιστημίου, η ανάπτυξη της εθνικής ιστοριογραφίας και η γένεση της λαογραφίας, ο φεμινισμός, ο κρατισμός και η επιστροφή της θρησκείας.

ΙΝΕ 302 ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΘΝΟΣ – ΚΡΑΤΟΣ (Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Το σεμινάριο εξετάζει τη θέση των Εβραίων στην πολυεθνική Οθωμανική Αυτοκρατορία και στη νεοελληνική κοινωνία από την Επανάσταση του 1821 μέχρι την επαύριο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Θα παρουσιαστεί η κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα, η πολιτισμική ταυτότητα των Εβραίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Ελλάδας και θα αναλυθούν κομβικά γεγονότα της ιστορίας των Εβραίων στα δύο κρατικά μορφώματα (όπως οι σφαγές κατά την περίοδο της Επανάστασης, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, η ενσωμάτωση των Εβραίων της Θεσσαλονίκης και των Ιωαννίνων, το Ολοκαύτωμα και η εφαρμογή της τελικής Λύσης στην Ελλάδα, η μεταπολεμική ανασυγκρότηση και η μετανάστευση στο Ισραήλ και τις ΗΠΑ). Ερμηνευτικά, η έμφαση θα δοθεί στην ανάδειξη της εσωτερικής ποικιλομορφίας που διακρίνει την ιστορική διαδρομή των Εβραίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Ελλάδας. Θα διερευνηθούν ειδικότερα οι σχέσεις των εβραϊκών πληθυσμών με την οθωμανική εξουσία και το ελληνικό κράτος και με τις υπόλοιπες εθνό-θρησκευτικές κοινότητες: οι ποικίλες όψεις της συμβίωσης: το μεταβαλλόμενο περιεχόμενο του ελληνικού αντισημιτισμού και οι πολλαπλές εκδοχές της αφομοίωσης και, τέλος, η θέση του Ολοκαυτώματος στην ελληνική συλλογική μνήμη. Το σεμινάριο προσφέρεται και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Στόχοι του μαθήματος: α) να εισάγει τον φοιτητή στη πολυδιάστατη ιστορία των Εβραίων, β) να τον βοηθήσει να κατανοήσει όρους όπως «αντισημιτισμός», «κρατισμός», «Ολοκαύτωμα», γ) να τον βοηθήσει να κατανοήσει και ερμηνεύσει ιστορικά φαινόμενα, η ισχύς των οποίων είναι ακόμα εξαιρετικά ζωντανή στη συλλογική μνήμη (Ολοκαύτωμα) και δ) να τον εισάγει στη λογική της ιστορικής έρευνας στη σύγχρονη ιστορία (μέσω της χρήσης –γραπτών, προφορικών, οπτικοακουστικών- πηγών και βιβλιογραφίας).

Φροντιστηριακό μάθημα: «Τεχνικές έρευνας, μελέτης και συγγραφής ιστορικών εργασιών με γραπτές, προφορικές και οπτικοακουστικές πηγές». Εκκινώντας από την ιστορία των Εβραίων στην οθωμανική αυτοκρατορία και στο ελληνικό εθνικό κράτος, οι

φοιτητές θα ασκηθούν στις τεχνικές της ιστορικής έρευνας, μελέτης και συγγραφής ιστορικών εργασιών με γραπτές, προφορικές και οπτικοακουστικές πηγές.

Τρόπος Εξέτασης:

Γραπτή εξέταση αποτελούμενη από ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας που θα περιλαμβάνουν: α) Κατανόηση και ανάλυση ιστορικής πηγής β) Ορισμούς εννοιών και ιστορικών όρων γ) Ερώτηση ανάλυσης και σύνθεσης.

Προαιρετικές εργασίες. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενθαρρύνονται να αναλάβουν μικρές εργασίες 2.500-3.000 λέξεων. Οι εργασίες θα βασίζονται στην παρουσίαση και ανάλυση δύο-τριών βασικών κειμένων. Αποβλέπουν στην εξοικείωση των φοιτητών με τους τρόπους ανάγνωσης ενός ιστορικού κειμένου, τη διαπραγμάτευση ενός ιστορικού θέματος και τη συγγραφή μιας ιστορικής ανάλυσης. Η εργασία θα προσμετράται στην τελική βαθμολογία με έως και 3 βαθμούς, εφόσον η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις είναι τουλάχιστον πέντε (5).

- Εκπαιδευτική επίσκεψη στην εβραϊκή συνοικία στο Κάστρο των Ιωαννίνων
- Επισκέψεις σε ιστορικά αρχεία/βιβλιοθήκες

INE 405 Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ II (τέλη περ. 17^{ου} – αρχές 19^{ου} αι.)

(Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ)

Το μάθημα είναι συνέχεια αυτού που διδάχθηκε στο χειμερινό εξάμηνο· καλύπτει δηλαδή την περίοδο από το 1669 περίπου ως το 1821. Μέσα στο γενικότερο πλαίσιο των πολιτικο-στρατιωτικών γεγονότων που διαδραματίζονται στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και στη Δημοκρατία του Αγίου Μάρκου την περίοδο αυτή, αλλά και πανευρωπαϊκά, θα εξετασθούν οι εξελίξεις στη διοίκηση, στη γαιοκτησία, στη φορολογία, στην οικονομία και στο εμπόριο. Ειδική αναφορά θα γίνει στην Ήπειρο, στην Πελοπόννησο και στα Επτάνησα, ενώ θα δοθεί έμφαση στην εξέταση των ζητημάτων της παιδείας, της μεγαλύτερης ανάπτυξης του κοινοτικού θεσμού στις τουρκοκρατούμενες περιοχές και του κλεφταρματολισμού. Θα εξετασθούν, επίσης, η επανάσταση του 1770 (Ορλωφικά) και οι επιπτώσεις του Ανατολικού Ζητήματος στον ελληνικό χώρο, οι προεπαναστατικές ιδεολογικές ζυμώσεις και συγκρούσεις και το επαναστατικό όραμα του Ρήγα Βελεστινλή, γεγονότα που συνιστούν καθοριστικούς παράγοντες στην πορεία του Έθνους προς τον Αγώνα της ανεξαρτησίας.

INE 408 Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ (Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ)

Το μάθημα αναλύει τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ιστορίας κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου και εστιάζει την προσοχή του στην ανάλυση των

μεταβαλλόμενων ή σταθερών δομών της πραγματικότητας στην Ελλάδα. Ειδικότερα, καλύπτεται χρονικά η περίοδος από την Μιρασιατική Καταστροφή του 1922 έως την έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου το 1940.

Αναλυτικότερα, στο μάθημα εξετάζονται, κατά θεματικό τρόπο, ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με την οργάνωση του κράτους, την λειτουργία των πολιτικών θεσμών καθώς και την διαμορφούμενη εσωτερική και εξωτερική πολιτική κατά την μεσοπολεμική περίοδο. Επιπρόσθετα, θα μας απασχολήσουν θέματα, τα οποία αφορούν την προσφυγική ή υπερπόντια μετανάστευση, τις σταθερές και τις μεταβολές στην οικονομία όπως και τον αστικό εκσυγχρονισμό.

Στην ίδια κατεύθυνση θα αναλυθούν ζητήματα σχετικά με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, το εργατικό κίνημα και την αντιμετώπιση κοινωνικών φαινομένων, όπως αυτό της ληστείας. Εξετάζονται επίσης θέματα που αφορούν την πνευματική και πολιτισμική ζωή κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Γενικότερα, στόχος του μαθήματος είναι να εισαχθούν οι φοιτητές στη θεωρητική συζήτηση για τα ιστορικά δεδομένα της περιόδου του Μεσοπολέμου. Ομοίως, να μυηθούν στην βασική για το θέμα βιβλιογραφία, στην κριτική προσέγγιση των πηγών (που παρουσιάζονται και αναλύονται κατά τις παραδόσεις) και στην τεχνική της συγγραφής μιας ιστορικής εργασίας. Το μάθημα περιλαμβάνει εξέταση στο θεωρητικό μέρος και προαιρετική εκπόνηση εργασίας.

ΙΕΠ 407 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ. ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΣΤΕΡΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΣΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ (ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Η ίδρυση των Πανεπιστημίων και οι πρώτοι πανεπιστημιακοί πυρήνες στην Ευρώπη από τον 13ο αιώνα. Τα Πανεπιστήμια της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Αγγλίας, της Ισπανίας και της Κεντρικής Ευρώπης. Τα μαθήματα που διδάσκονταν σε αυτά και η φοιτητική ζωή. Η διοικητική οργάνωση των Πανεπιστημίων και η αυτονομία τους. Η αποδυνάμωση των Πανεπιστημίων στους νεώτερους χρόνους και η δημιουργία των Ακαδημιών. Η τυπογραφία και η επίδραση της Εκκλησίας στην εκπαίδευση. Τα Πανεπιστήμια και ο ρόλος τους ως τον 18ο αιώνα στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο.

ΙΕΠ 438 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ (Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ)

Βασικός σκοπός του σεμιναρίου είναι η εξέταση της γέννησης και της πορείας της ιδέας για την ευρωπαϊκή συνεργασία από τον 19^ο αιώνα ως τις μέρες μας. Θα καταγραφούν οι προσπάθειες οριοθέτησης της «ευρωπαϊκής ιδέας» από την ευρωπαϊκή διανόηση ως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς και οι σχετικές πολιτικές πρωτοβουλίες του Μεσοπολέμου.

Παράλληλα, σε συνεργασία με τους φοιτητές και στα πλαίσια των σεμιναριακών εργασιών θα εξετασθούν: οι προσλήψεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης από τις διάφορες πολιτικές ιδεολογίες και κομματικές οικογένειες πριν και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η στάση των εθνικών κρατών έναντι της ενοποιητικής διαδικασίας, η θέση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στον μεταπολεμικό διπολικό κόσμο και τέλος η επίδραση της ευρωπαϊκής ενοποίησης στην πνευματική και πολιτιστική παραγωγή της Ευρώπης των τελευταίων πενήντα χρόνων. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην εξέλιξη του διπλωματικού πλαισίου της ενοποίησης και στη διασύνδεση της ευρωπαϊκής με τις εθνικές πολιτικές του κάθε κράτους. Η εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές είναι προαιρετική.

ΙΕΠ 400 ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

(Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ)

Η πολιτισμική ιστορία, κυρίαρχο ιστοριογραφικό ρεύμα τις τελευταίες δεκαετίες, είναι το θέμα του συγκεκριμένου μαθήματος. Εξετάζονται ζητήματα ορισμού, γίνεται μια προσπάθεια γενεαλογίας, ερευνάται το πεδίο έρευνας που καλύπτει, η σχέση της με άλλα ιστοριογραφικά ρεύματα αλλά και με άλλες επιστήμες. Με βάση τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις ιστορικών και κοινωνιολόγων διασαφηνίζονται οι όροι «πολιτισμός» και «κουλτούρα», τοποθετούνται χρονικά και κοινωνικά οι συνθήκες γένεσης των εννοιών και οι διαδικασίες εξέλιξής τους.

ΙΕΠ 422 Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ (Α. ΜΑΧΑΪΡΑ)

Εξετάζεται η σοσιαλιστική σκέψη των αρχών του 19ου αιώνα μέσα από τα έργα στοχαστών, που συνήθως χαρακτηρίζονται «ουτοπικοί σοσιαλιστές», όπως ο R. Owen, οι σαινσιμονιστές, ο Charles Fourier, σε μια περίοδο που ο σοσιαλισμός διακρινόταν από τις άλλες θεωρίες χάρη στην ανεπιφύλακτη αποδοχή της βιομηχανικής επανάστασης και του βιομηχανισμού. Εξετάζουμε την ανάπτυξη επαναστατικών πυρήνων στις παρυφές των γεγονότων της Μεγάλης γαλλικής Επανάστασης και της πρώτης Αυτοκρατορίας, τα συνωμοτικά επαναστατικά δίκτυα που λειτουργούν στην Ευρώπη της Παλινόρθωσης και των επαναστάσεων του 1830. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις επαναστάσεις του 1848, που αποτέλεσαν την έναρξη μιας περιόδου κυριαρχίας του δημοκρατικού εθνικισμού στην ευρωπαϊκή σκηνή και εγκαινίασαν την εμφάνιση του προλεταριάτου στο επίκεντρο των κοινωνικών κινημάτων, αλλά και των θεωρητικών αναζητήσεων της οικονομικής και φιλοσοφικής σκέψης. Ο μαρξισμός θα εξεταστεί συνεπώς τόσο στη θεωρητική, όσο και στην ιδεολογική του διάσταση, η οποία με διάφορους τρόπους ξεπερνάει τα όρια του 19ου αι. Το μάθημα αναφέρεται επίσης στην παρισινή Κομμούνια του 1871, πολιτικό επεισόδιο που

αντιμετωπίζεται τόσο ως σοσιαλιστική επανάσταση (το κλείσιμο της περιόδου που άρχισε το 1848), όσο και ως εκδήλωση του δημοκρατικού εθνικισμού, στο μέτρο που η εξέγερση του Παρισιού ήταν αντίδραση στη συνθηκολόγηση μετά το γαλλοπρωσικό πόλεμο.

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΠΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
505	Το Αιγαίο και η Μεσόγειος κατά τη 2 ^η χιλιετία π.Χ.	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	Δ'(Υ)
516	Η αρχαιολογία της ανθρώπινης εξέλιξης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
585	Παλαιολιθικές κοινωνίες της Ευρώπης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
*583	Αττική Προϊστορία (από τη Νεολιθική μέχρι το τέλος της Χαλκοκρατίας)	Ι. ΛΩΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
*580	Ενάλια Προϊστορική Αρχαιολογία: Ναυσιπλοΐα, Επικοινωνία και θαλάσσιο Εμπόριο στον Αιγαϊακό χώρο κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού	Ι. ΛΩΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
565	Ζωγραφική Μινωικού, Μυκηναϊκού, Κυκλαδικού πολιτισμού	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
ΑΚΑ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
602	Κλασική Τέχνη (Γενική επισκόπηση)	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Δ' (Υ)
667	Ρωμαϊκή τέχνη	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	ΣΤ' Η' , (Επ. Υπ.)
623	Κεραμική: Αττικός μελανόμορφος ρυθμός	Β. ΠΑΠΠΑ	ΣΤ', Η' , (Επ.Υπ.)
648	Αρχιτεκτονικά γλυπτά του 4 ^{ου} αι. π.Χ.	Β. ΠΑΠΠΑ	ΣΤ', Η' , (Επ. Υπ.)
ΑΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
701	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη	Α. ΜΑΝΤΑΣ	(Β'Υ) + Η' ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
706	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική	Α. ΜΑΝΤΑΣ	Δ' (Υ)

**757	Τοπογραφία Βυζαντινής Θεσσαλονίκης	A. ΜΑΝΤΑΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
***701	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη	A. BABUIN (Π.Δ.407/80)	(Β'Υ) (Α-Μ)
***701	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη	ΑΙ. ΚΟΝΤΟΠΙΑΝΑ-ΓΟΥ (Π.Δ.407/80)	Β'Υ (Ν-Ω)
***754	Βυζαντινή τέχνη στην Ιταλία	A. BABUIN (Π.Δ.407/80)	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
***737	Μνημειακή ζωγραφική μεταβυζαντινής περιόδου (γενική επισκόπηση)	ΑΙ. ΚΟΝΤΟΠΙΑΝΑ-ΓΟΥ (Π.Δ.407/80)	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
INT	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ		
804	Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.	A. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	Β' (Υ)
817	Η ευρωπαϊκή τέχνη από τα τέλη του 18 ^{ου} αιώνα έως και την αυγή του 20 ^{ου} . (Από το Νεοκλασικισμό έως και τις μετεμπρεσιονιστικές τάσεις και τους πατέρες της μοντέρνας τέχνης).	A. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ	Δ' (Υ)
809	Νεοελληνική τέχνη 18 ^{ου} -19 ^{ου} αι. (Ιστοριογραφία, Επτανησιακή Σχολή, Σχολή του Μονάχου)	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	ΣΤ', Η'
811	Γυναίκες καλλιτέχνιδες από την Αναγέννηση έως και τα τέλη του 19 ^{ου} αι.	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	ΣΤ', Η'

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Α΄. ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 505 ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 2^η ΧΙΛΙΕΤΙΑ π.Χ.

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ).

Στο μάθημα γίνεται επισκόπηση των πολιτισμών του Αιγαιακού χώρου, με αναφορές στις σχέσεις με τους άλλους πολιτισμούς και στις ευρύτερες εξελίξεις στη Μεσόγειο κατά τη 2η χιλιετία π.Χ. Εξετάζονται ζητήματα ιστορικής γεωγραφίας, πολιτιστικών δομών, γραφής, διοίκησης και εμπορίου, και αναλύεται η μορφή και η έκταση των επαφών μεταξύ των ανακτορικών πολιτισμών του Αιγαίου και του ευρύτερου χώρου της Κεντρικής και Ανατολικής Μεσογείου.

- Προαιρετική εργασία και παρουσίασή της στο μάθημα.

ΑΠΡ 516 Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Το μάθημα επικεντρώνεται στα αρχαιολογικά και, σε μικρότερο βαθμό, ανθρωπολογικά δεδομένα και προβλήματα που αφορούν στην εξέλιξη των ανθρωπινων κοινωνιών, από τους Αυστραλοπιθήκους (4-3 εκατομμύρια χρόνια πριν από σήμερα) μέχρι την εμφάνιση και εξάπλωση του είδους *Homo sapiens* τα τελευταία 100.000 χρόνια. Απαραίτητη για τους φοιτητές είναι η ικανότητα αναζήτησης εικόνων και σύντομων σχετικών άρθρων στο διαδίκτυο.

ΑΠΡ 585 ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Σεμιναριακό μάθημα. Περιεχόμενο ο εποικισμός της Ευρώπης από 1,8-1,7 εκατομμύρια χρόνια πριν (Dmanisi, Γεωργία) μέχρι την Ανώτερη Παλαιολιθική (45.000-10.000 χρόνια πριν), και οι προσαρμογές των διαδοχικών 'κυμάτων' εποίκων από την Αφρική στο φυσικό περιβάλλον της ευρωπαϊκής ηπείρου. Απαιτούνται σύντομες εργασίες/παρουσιάσεις από τους φοιτητές. Η σχετική βιβλιογραφία είναι σε ευρωπαϊκές γλώσσες, κυρίως αγγλικά (αλλά ουσιαστικά τίποτα στα ελληνικά). Τα σχετικά άρθρα θα είναι διαθέσιμα ως pdf.

ΑΠΡ 583 ΑΤΤΙΚΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ (ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΟΚΡΑΤΙΑΣ) (Γ.ΛΩΛΟΣ).

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται το προϊστορικό υπόβαθρο του λαμπρού πολιτισμού των ιστορικών χρόνων στην κεντρικότερη περιοχή του Ελληνικού κόσμου, την Αττική. Γίνεται επισκόπηση και συγκριτική εξέταση των αρχαιολογικών δεδομένων από ανασκαφές σε

σπήλαια, οικισμούς και νεκροταφεία, που αφορούν στην εξέλιξη του πολιτισμού στην περιοχή των Αθηνών και στις άλλες περιοχές της Αττικής κατά την Νεολιθική Εποχή και κατά την Πρώιμη, Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού, μέχρι τους Σκοτεινούς Αιώνες.

Στο πλαίσιο των ιδιαίτερων ενοτήτων του μαθήματος, θα γίνονται αναφορές και στις σημαντικές αρχαιολογικές μαρτυρίες που προέκυψαν από ανασκαφές κατά την εκτέλεση μεγάλων έργων στην Αττική κατά την τελευταία δεκαπενταετία, ενώ θα δοθεί σχετική έμφαση και στη θεώρηση της αποκαλυπτόμενης (από το 2000) Μυκηναϊκής ακροπόλεως της Σαλαμίνας.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω επιστημονικής άδειας.

ΑΠΡ 580 ΕΝΑΛΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ: ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΟΝ ΑΙΓΑΙΑΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ (Γ. ΛΩΛΟΣ)

Στο μάθημα αυτό προβάλλεται η ναυτική διάσταση των προϊστορικών πολιτισμών του Αιγαίου. Παρακολουθείται η εξέλιξη της ναυπηγικής και της ναυσιπλοΐας στο Αιγαίο από τη Νεολιθική Εποχή έως το τέλος της Ύστερης Εποχής του Χαλκού (Μυκηναϊκής Εποχής). Εξετάζονται με χρονολογική σειρά, όλες οι αρχαιολογικές μαρτυρίες που αποκαλύπτουν τα μέσα και τους τρόπους ναυσιπλοΐας, τους θαλάσσιους δρόμους επικοινωνίας, την ανάπτυξη του ανταλλακτικού εμπορίου και τις σχέσεις μεταξύ των ηπειρωτικών και των νησιωτικών κέντρων του ευρύτερου Αιγαϊακού χώρου. Έμφαση δίδεται στην εξέταση των ομοιομάτων και των απεικονίσεων πλοίων (σε αγγεία, τοιχογραφίες και λίθινες πλάκες), στη μελέτη της κατανομής των παραλιακών οικιστικών κέντρων και λιμένων, στην ανάλυση των φορτίων ναυαγίων (που έχουν προέλθει από πρόσφατες υποβρύχιες ανασκαφές στο Αιγαίο, στη Σικελία και στις νότιες ακτές της Μικράς Ασίας), καθώς και στην εκτίμηση στοιχείων και πληροφοριών που περιέχονται σε αρχαίες φιλολογικές πηγές. Οι σχετικές μαρτυρίες ερμηνεύονται μέσα στο γενικό πολιτισμικό πλαίσιο των διαδοχικών φάσεων της Ελληνικής Προϊστορίας και Πρωτοϊστορίας.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί λόγω επιστημονικής άδειας.

ΑΠΡ 565 ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΙΝΩΙΚΟΥ, ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΥ, ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ).

Η τέχνη της επιτοίχιας ζωγραφικής (τοιχογραφία) συνδέεται με την ανάπτυξη των ανακτορικών πολιτισμών της Ανατολής και της Αιγύπτου. Στο προϊστορικό Αιγαίο η μνημειακή ζωγραφική εμφανίζεται στα πρώτα ανάκτορα της Μινωικής Κρήτης και απογειώνεται κατά τη Νεοανακτορική περίοδο, με επίκεντρο πάντοτε την Κνωσό, στη

διαμόρφωσή της, όμως, έχει συμβάλει καθοριστικά η πολύχρωμη εικονιστική κεραμική των Κυκλάδων. Στο Ακρωτήριο της Θήρας η τέχνη αυτή συνδέεται με τις αναζητήσεις και τους εθιμικούς κώδικες μιας εξωστρεφούς νησιωτικής κοινωνίας, εικονογραφικά εμφανίζεται πλήρως ανεπτυγμένη και με υψηλής ποιότητας τεχνικά χαρακτηριστικά. Η Μυκηναϊκή Ελλάδα ακολουθεί τους αιγαιακούς συρμούς διακόσμησης των ανακτόρων και των πλούσιων οικιών, εκφράζοντας μέσα από τις στερεοτυπικές σκηνές των τοιχογραφιών την αισθητική, την ιδεολογία και την προπαγάνδα των δικών της ηγεμόνων

- Υποχρεωτική εργασία και παρουσίασή της στο μάθημα.
- Εκπαιδευτική εκδρομή στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, τη Θήρα (Ακρωτήριο) και την Κρήτη (Μουσείο Ηρακλείου, Κνωσό, Αρχάνες)

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΚΛ 602 ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ) (Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ).

Ιστορία της έρευνας. Ορολογία. Το νοηματικό περιεχόμενο των αρχαίων και των νεώτερων τεχνικών όρων που χρησιμοποιούνται στη διεθνή αρχαιολογική βιβλιογραφία. Αυστηρός ρυθμός, κλασικός, κλασικιστικός, ελληνιστικός, πρωτότυπο, αντίγραφο, πρότυπο κ.τ.λ.

ΑΚΛ 667 ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ (Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ).

Στα πλαίσια του μαθήματος επιχειρείται γενική επισκόπηση της ρωμαϊκής τέχνης με βάση τις γραπτές πηγές και τα σωζόμενα μνημεία (Αρχιτεκτονική, Πλαστική, Ζωγραφική και Μικροτεχνία).

ΑΚΛ 623 ΚΕΡΑΜΙΚΗ : ΑΤΤΙΚΟΣ ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟΣ ΡΥΘΜΟΣ (Β. ΠΑΠΠΑ)

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί μία από τις σημαντικότερες δημιουργίες του αττικού κεραμικού, η «μελανόμορφη αγγειογραφία» των αρχαίων χρόνων. Αναλυτικότερα, μετά από την ιστορία της έρευνας, θα μελετηθούν ζητήματα τεχνικής και όπτησης των αγγείων, τα σχήματα και οι χρήσεις τους. Η οργάνωση των εργαστηρίων, η διακίνηση των αγγείων, οι αγγειοπλάστες, οι αγγειογράφοι και η θέση τους στην κοινωνία και την οικονομία της πόλης, οι επώνυμοι αγγειογράφοι και η τεχνοτροπία των έργων τους, η χρονολόγηση, οι ιδιαίτερες ομάδες- κατηγορίες αγγείων εκτός Αττικής θα εξεταστούν σε χωριστές ενότητες. Μεγάλο μέρος του μαθήματος θα αφιερωθεί στα θέματα που επιλέγονται για τη διακόσμηση των αγγείων, από τον μύθο και την καθημερινή ζωή, στην ερμηνεία τους και το συσχετισμό τους με το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής.

ΑΚΛ 648 **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΟΥ 4^{ΟΥ} Π.Χ. ΑΙ.** (Β. ΠΑΠΠΑ)

Η τέχνη του 4^{ου} αι.π.Χ.: το ιστορικό πλαίσιο, οι αλλαγές στις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες και η επίδρασή τους στην τέχνη. Η γλυπτική και ο πρωτο-κλασικισμός. Η χρονολόγηση των μνημείων. Ανάλυση της αρχιτεκτονικής κόσμησης επιλεγμένων μνημείων του 4^{ου} αι. π.Χ. της ηπειρωτικής Ελλάδας (Φιγάλεια, Άργος, Μάζι, Επίδαυρος, Τεγέα, Δελφοί, Αθήνα) της Μικράς Ασίας και της Ανατολής (μνημείο Νηρηίδων, Μαυσωλείο Αλικαρνασσού, Ηρώων Τρύσας, Ηρώων Περικλέους στα Λίμυρα). Η επιλογή των εικονογραφικών θεμάτων και η αιτιολόγησή τους. Εικονογραφική ανάλυση και ερμηνεία του θέματος της αμαζονομαχίας. Νεωτερισμοί που προαναγγέλλουν την ελληνιστική τεχνοτροπία.

Γ΄ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΒΥ 701 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

(Α. ΜΑΝΤΑΣ).

Χρονικά όρια και περίοδοι της Βυζαντινής τέχνης. Κατηγορίες έργων (υλικά-τεχνικές).

Αρχιτεκτονική: παρουσίαση των κυριοτέρων αρχιτεκτονικών τύπων από την Παλαιοχριστιανική έως την Παλαιολόγεια περίοδο.

Μνημειακή ζωγραφική: παρουσίαση ζωγραφικών συνόλων από την Παλαιοχριστιανική έως την Παλαιολόγεια περίοδο.

ΑΒΥ 706 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ (Α. ΜΑΝΤΑΣ).

Η μνημειακή ζωγραφική στο Βυζάντιο. Τεχνικές, εικονογραφία, εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπία. Παρουσίαση συνόλων μνημειακής ζωγραφικής από την παλαιοχριστιανική περίοδο (θέματα, νέα τεχνοτροπία), την Εικονομαχία (ανεικονικές διακοσμήσεις), τη μεσοβυζαντινή περίοδο (εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπικά ρεύματα) και την ύστερη βυζαντινή περίοδο (καλλιτεχνικά κέντρα, σχολές).

ΑΝΥ 757 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Α. ΜΑΝΤΑΣ)

1. Ιστορική Εισαγωγή.
2. Μνημεία της Θεσσαλονίκης (4ος - 14ος αι.). Θα εξετασθεί η αρχιτεκτονική, ο γλυπτός διάκοσμος, η ταφική και η μνημειακή ζωγραφική. Έμφαση θα δοθεί στο εικονογραφικό πρόγραμμα, τις ιδιαιτερότητες καθώς και τον χαρακτήρα της διακόσμησης των ναών με ψηφιδωτά και τοιχογραφίες.

****Το μάθημα θα διδαχθεί σε περίπτωση που δεν θα έχουμε διδάσκοντες με Π.Δ.407/80**

Δ΄ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

INT 804 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ).

Σκοπός του μαθήματος είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για την έρευνα, την ερμηνεία και την ουσιαστική προσέγγιση της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Εξετάζονται οι ορισμοί της τέχνης και η τεκμηρίωση του αντικειμένου της ιστορίας της τέχνης. Αναλύονται οι βασικές επαγγελματικές πρακτικές των ιστορικών της τέχνης και οι θεμελιώδεις έννοιες της ιστορίας της τέχνης. Παρουσιάζεται μια ιστοριογραφική αναδρομή στις καταβολές και τη γενεαλογία της ιστορίας της τέχνης ως επιστήμης, οι ιστορικές της σχέσεις με την αρχαιολογία, τις συλλογές σπάνιων και αξιοπερίεργων αντικειμένων, τις αρχαιολογικές ανασκαφές, την ειδημοσύνη, και κατόπιν την ιστορία με τη μοντέρνα της έννοια, τη φιλοσοφία και τις άλλες επιστήμες, όπως ο χώρος οδεύει προς τη σχετική του αυτονόμηση στον 19^ο και 20^ο αιώνα. Θα εξεταστούν επίσης αναλυτικά οι περίοδοι της ιστορίας της τέχνης και τα βασικά καλλιτεχνικά ρεύματα της νεότερης ευρωπαϊκής τέχνης. Τέλος, θα παρουσιαστούν οι βασικές ιστορικές και σύγχρονες μέθοδοι που αναπτύχθηκαν και εφαρμόζονται στο χώρο της ανάλυσης της τέχνης –μορφολογία, εικονολογία, πολιτιστική και κοινωνική ιστορία, φεμινισμός, μετα-αποικιακά μοντέλα. Προβάλλονται φωτεινές διαφάνειες και χρησιμοποιούνται θεμελιώδη ιστορικά και θεωρητικά κείμενα.

INT 817 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΥΓΗ ΤΟΥ 20^{ΟΥ}. (ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΤΕΜΠΡΕΣΙΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΤΕΧΝΗΣ) (Α. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ).

Η επισκόπηση της περιόδου θα ξεκινήσει με μια αναφορά στα πολυάριθμα αισθητικά μοντέλα και καλλιτεχνικές πρακτικές του δεύτερου μισού του 18^{ου} αι. στη Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Βρετανία (όπως τις θεωρίες του υπέροχου, του γραφικού και της ιδεώδους ομορφιάς αλλά και τις διάφορες δυναμικές φυσιοκρατικές τάσεις που αναδύονται κατά την ίδια περίοδο). Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν τα τρία μεγάλα διεθνή ρεύματα του Νεοκλασικισμού, Ρομαντισμού και Ρεαλισμού και θα αναλυθεί σε βάθος το νέο πάθος για την πραγματικότητα που καθορίζει τις οπτικές και παραστατικές πολιτικές αυτή την εποχή. Αναφορές θα γίνουν στις επαγγελματικές και κοινωνικές διαστάσεις όλων αυτών των κινημάτων και θα παρουσιαστούν οι ραγδαίες αλλαγές στην πρόσληψη και την κοινωνική λειτουργία της τέχνης, καθώς επίσης και στη θέση του καλλιτέχνη και το ρόλο του

φιλότεχνου κοινού αυτή την περίοδο. Επίσης θα παρουσιαστούν δημιουργοί και τάσεις του δευτέρου μισού του αιώνα, από τον Ιμπρεσιονισμό μέχρι τις μετα-ιμπρεσιονιστικές τάσεις.

INT 809 ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ 18^ο-19^ο. (ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ, ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ, ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Εξετάζεται η τέχνη που αναπτύχθηκε στα Επτάνησα και στο πλαίσιο της Επτανησιακής Σχολής στις κυριότερες εκφάνσεις της (ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική και νύξεις στην αρχιτεκτονική) με βάση το έργο (θεωρητικό και καλλιτεχνικό) των κυριότερων εκπροσώπων της και σε σχέση με τις ιδιάζουσες ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες. Εξετάζεται, επίσης, η τέχνη του νεοελληνικού κράτους τον 19^ο αιώνα, με έμφαση στην τέχνη της Ομάδας του Μονάχου.

Έμφαση δίδεται στα εξής: αντικείμενο και αφετηρία της νεοελληνικής τέχνης, πηγές και ιστοριογραφία, ιδεολογικό υπόβαθρο και σχέσεις με το ευρύτερο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο, κατευθύνσεις, θέματα και τάσεις, προβλήματα έρευνας.

- Προφορικές εξετάσεις
- Υποχρεωτική εργασία

INT 811 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ: ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ).

Εξετάζεται το έργο των γυναικών που ασχολήθηκαν με τις εικαστικές τέχνες, ιδιαίτερα τη ζωγραφική, από την Αναγέννηση έως και τα τέλη του δεκάτου ενάτου αιώνα, υπό το φως και των σύγχρονων αντιλήψεων για τη γυναίκα και τη φεμινιστική οπτική στην τέχνη. Έμφαση θα δοθεί στο έργο των καλλιτέχνιδων Artemisia Gentilleschi, Rosalba Carriera, Angelika Kauffmann και Ελένης Μπούκουρη-Αλταμούρα.

- Προφορικές εξετάσεις
- Υποχρεωτική εργασία

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ*

ΚΩΔ ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/Μάθημα ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
491	Η εθνογραφία των αστικών κέντρων.	Κ. ΜΠΑΔΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
496	Έθνη, εθνοτικές ομάδες και ταυτότητες. Η περίπτωση των Βαλκανίων.	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
102	Λαϊκή Κοσμοθεωρία και Λαϊκός Λόγος: αντιλήψεις, αναπαραστάσεις και πρακτικές.	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)

*Οι διδάσκοντες του Τομέα Λαογραφίας, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία – Λαϊκός Πολιτισμός.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΛΑΟ 491 Η ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Περί του λαϊκού πολιτισμού. Ο λαϊκός πολιτισμός ως πολιτισμός του αγροτικού κόσμου. Κριτική παρουσίαση των όρων καθυστέρησης της έρευνας των αστικών κέντρων. Η ερευνητική στη συνέχεια είσοδος της Λαογράφος στον αστικό χώρο: Θέματα, θεωρίες και μέθοδοι προσέγγισης του νέου πεδίου έρευνας. Πρώτες προσεγγίσεις: οι εσωτερικοί μετανάστες στην πόλη, τα δίκτυα κοινωνικών σχέσεων και εντάξεων, οι πολιτισμικές εκφράσεις του λαϊκού στην πόλη: ρεμπέτικο, Καραγιούζης, λαϊκό τραγούδι. Τα λαϊκά στρώματα των πόλεων. Οι νεότερες προσεγγίσεις και μερικές ενδεικτικές θεματικές τους. Η ανίχνευση της ιστορικότητας της κοινωνικής και πολιτισμικής φυσιογνωμίας των αστικών κέντρων. Η Κοινωνική και πολιτισμική διαστρωμάτωση. Η κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση του αστικού τόπου και τοπίου. Πολιτισμοί, πολιτισμικές ταυτότητες και ετερότητες στη σύγχρονη πόλη. Μνήμη και μνημονικοί Τόποι.

Στόχοι του μαθήματος: α) Η απόκτηση εθνογραφικής/ διεπιστημονικής ευρύτερα γνώσης για την μεταβαλλόμενη πολυπλοκότητα του αστικού και αστεαίου τόπου και η εξοικείωση

των φοιτητών/ φοιτητριών με τις λαογραφικές, ανθρωπολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις και μεθόδους έρευνας του αντικειμένου. β) Η μελέτη μέσω της βιβλιογραφίας, επιτόπιας άσκησης και εκπόνησης εργασιών για την κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση του αστικού τόπου και τοπίου. γ) Η προσέγγιση της σύγχρονης πόλης ως τόπου παραγωγής και αναπαραγωγής Πολιτισμών ετερότητας, πολιτισμικών ταυτοτήτων και ετεροτήτων (στη βάση του φύλου, της φυλής, της τάξης κ.λπ). δ) Ο Λαϊκός Πολιτισμός στην πόλη.

Φροντιστηριακό μάθημα: «Συλλέγοντας φωνές, μνήμες και σιωπές των πόλεων». Οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τη θεωρία και τη μέθοδο της προφορικής ιστορίας και ασκούνται στην ερευνητική διαδικασία της καταγραφής της βιωμένης εμπειρίας και μνήμης, της απομαγνητοφώνησης, της ανάλυσης.

Το επιλεγμένο πεδίο έρευνας είναι η πόλη των Ιωαννίνων με γενικό θέμα: «Ανιχνεύοντας την οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα, τις συλλογικές μνήμες και ταυτότητες της πόλης των Ιωαννίνων». Οι φοιτητές, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, προσανατολίζονται στην ανίχνευση επί μέρους θεματικών όπως, διαδικασίες κοινωνικού μετασχηματισμού, τοπική κοινωνία και στρωματώσεις της, φύλο και χώρος, κοινωνική οργάνωση του δημόσιου χώρου και οι αμφίσημες σχέσεις, όψεις της τοπικής οικονομίας, πραγματικότητες και εικόνες του Εαυτού και του Άλλου, πόλη και πολιτισμός

Τρόπος εξέτασης: Βάσει της προτεινόμενης βιβλιογραφίας. Ενθαρρύνεται επίσης η εκπόνηση εργασίας η οποία, εφόσον κριθεί επαρκής, μπορεί να βελτιώσει την τελική βαθμολογία κατά ένα ή δύο βαθμούς. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να έχει εξασφαλιστεί προβιβάσιμος βαθμός στις γραπτές εξετάσεις του μαθήματος. Μια αξιολογούμενη ως πολύ καλή εργασία μπορεί επίσης να οδηγήσει από μόνη της και σε προβιβάσιμο βαθμό.

ΛΑΟ 496 ΕΘΝΗ, ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ (Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί. Θεωρίες για το έθνος. Οι εθνοτικές ρίζες των εθνών. Φυλή, τάξη, εθνότητα, έθνος-κράτος. Εθνοτικές ομάδες και σύνορα. Λαϊκές παραδόσεις και εθνικές ιδεολογίες. Η ιδεολογική χρήση του λαϊκού πολιτισμού. "Φαντασιακές κοινότητες". Εθνική συνείδηση και ταυτότητα. Τοπικότητα, εθνικότητα και παγκοσμιοποίηση. Παραδείγματα από το χώρο της Βαλκανικής.

ΛΑΟ 102 ΛΑΪΚΗ ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΛΑΪΚΟΣ ΛΟΓΟΣ: ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ, ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ (Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Ως «λαϊκή κοσμοθεωρία» ορίζουμε ένα σύνολο γνώσεων, αντιλήψεων και πρακτικών, με το οποίο μία κοινωνία επιχειρεί να ερμηνεύσει βασικά ζητήματα που αφορούν είτε την ίδια ως σύνολο, είτε το περιβάλλον της, είτε τα άτομα που τη συγκροτούν. Το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο του μαθήματος είναι αυτό της ελληνικής παραδοσιακής κοινότητας. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάδειξη της λαϊκής κοσμοθεωρίας ως μέσου συγκρότησης της κοινότητας, μέσα από τη διερεύνηση κυρίως της μεγάλης θεματικής περιοχής που αφορά στα είδη της προφορικής παράδοσης και λογοτεχνίας. Ως παραδείγματα αναφοράς χρησιμοποιούνται τόσο καταγραφές προφορικών κειμένων, όσο και εθιμικές-επιτελεστικές πρακτικές, με έμφαση στη συμβολική τους αλληλεπίδραση. Ως έννοιες-κλειδιά σε αυτή την προσέγγιση αντιλαμβάνομαστε τις έννοιες του μύθου και της τελετουργίας, της συλλογικής αναπαράστασης και του συμβόλου.

Το θεωρητικό μέρος του μαθήματος αντλεί την προβληματική του μέσα από τη διεπιστημονική προσέγγιση βασικών θεωρητικών κειμένων της ελληνικής και της διεθνούς βιβλιογραφίας.

Στόχοι του μαθήματος (θεωρητικοί και μεθοδολογικοί):

- Η προσέγγιση του λαϊκού πολιτισμού, ως ενιαίου συστήματος αντιλήψεων και κοινωνικών δομών
- Παρουσίαση και μελέτη εξειδικευμένων θεωρητικών κειμένων
- Διερεύνηση της έννοιας του μύθου εντός του πλαισίου της λαϊκής παράδοσης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το μάθημα και την ύλη του:

<http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/papachristophorou/material.htm>

Σημείωση: Συνιστάται στους φοιτητές και στις φοιτήτριες που θα επιλέξουν το συγκεκριμένο μάθημα να έχουν ήδη εξοικειωθεί με τις βασικές έννοιες του μαθήματος «Λαϊκή Λογοτεχνία και Προφορική Παράδοση» (ΛΑΟ 462, επιλογής, Ε' και Ζ' εξαμήνου).

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΤΟΜΕΑΣ/ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΤΗΛ.	FAX	E-MAIL
Αναστασόπουλος Νικόλαος	Λέκτορας	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ελληνική Ιστορία	5186	05273	nanastas@cc.uoi.gr
Αντωνόπουλος Παναγιώτης	Αν. Καθηγητής	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Μεσαιωνική Ευρωπαϊκή Ιστορία	05119	05256	pantonop@cc.uoi.gr
Βλαχόπουλος Ανδρέας	Επ. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Προϊστορική Αρχαιολογία	05107	05257	agvlach@cc.uoi.gr
Βρέλλη-Ζάχου Μαρίνα	Αν. Καθηγήτρια	Λαογραφίας	05115	05253	mvrelli@cc.uoi.gr
Γιαννάκης Ηλίας	Επ. Καθηγητής	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Ιστορία και πολιτισμός των Αράβων	05121	05256	eliagian@cc.uoi.gr
Ζαριδη-Βασιλείου Αικατερίνη	Επ. Καθηγήτρια	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ευρωπαϊκή & Παγκόσμια Ιστορία	05118	05273	kzaridi@cc.uoi.gr
Κόμης Κων/νος	Καθηγητής	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ελληνική Ιστορία	05225	05273	kkomis@cc.uoi.gr
Κοντοπανάγου Αικατερίνη	Π.Δ./407	Αρχαιολογίας/ Βυζαντινή Αρχαιολογία		05257	kkontopa@cc.uoi.gr
Κοντορίνη Βασιλεία	Καθηγήτρια	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Επιγραφική	05174	05256	vcontor@cc.uoi.gr
Κορδώσης Μιχαήλ	Καθηγητής	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Βυζαντινή Ιστορία	05120	05256	

Κουλακιώτης Ηλίας	Λέκτορας	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Ρωμαϊκή Ιστορία	05279		koulakio@cc.uoi.gr
Κωνσταντακοπούλου Αγγελική	Αν. Καθηγήτρια	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Βαλκανική Ιστορία	05142	05256	aconstan@cc.uoi.gr
Κωνσταντινίδης Ν. Κωνσταντίνος	Καθηγητής	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Βυζαντινή Ιστορία	05140	05256	cconstan@cc.uoi.gr
Λιάμπη Κατερίνη	Καθηγήτρια	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Αρχαία Ελληνική Ιστορία	05219	05256	kaliampi@cc.uoi.gr
Λώλος Ιωάννης	Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Προϊστορική Αρχαιολογία	05230	05257	ilolos@cc.uoi.gr
Μανδουλαρά Άννα	Επ. Καθηγήτρια	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ελληνική Ιστορία	05242	05273	amandyl@cc.uoi.gr
Μαντάς Απόστολος	Επ. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Βυζαντινή Αρχαιολογία	05129	05257	amantas@cc.uoi.gr
Μαρκάτου Θεοδώρα	Επ. Καθηγήτρια	Αρχαιολογίας/ Ιστορία της Τέχνης	05195	05257	thmarket@cc.uoi.gr
Μαχαιρά Άννα	Επ. Καθηγήτρια	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ευρωπαϊκή & Παγκόσμια Ιστορία	05223	05273	amahaira@cc.uoi.gr
Μπάδα Κωνσταντίνα	Καθηγήτρια	Λαογραφίας	05150	05299	kbada@cc.uoi.gr
Μπαμπούιν Αντρέα	Π.Δ./407	Αρχαιολογίας/ Βυζαντινή Αρχαιολογία	05131	05257	ababuin@cc.uoi.gr
Μπέλλος Λάμπρος	ΕΤΕΠ		05158		lmpellos@cc.uoi.gr
Νάκα Χαρίκλεια	Διοικητικός Υπάλληλος	Αρχαιολογίας	05135	05257	xnakaba@cc.uoi.gr

Νιτσιάκος Βασίλειος	Καθηγητής	Λαογραφίας	05153	05297	bnitsiak@cc.uoi.gr
Νικολάκη Έλενη	Διοικητική Υπάλληλος	Γραμματεία/ Προϊσταμένη	07231	07035	enikolak@cc.uoi.gr
Νικολάου Γεώργιος	Επ. Καθηγητής	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ελληνική Ιστορία	05145	05223	nikolaou@cc.uoi.gr
Παναγοπούλου Αγγελική	Λέκτορας	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Βυζαντινή Ιστορία	05224	05256	apanagor@cc.uoi.gr
Παπαγεωργίου Γεώργιος	Καθηγητής	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ελληνική Ιστορία	05147	05273	geopapag@cc.uoi.gr
Παπαδήμα Αικατερίνη	Διοικητική Υπάλληλος	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας	05134	05269	krapadim@cc.uoi.gr
Παπαστεφανάκη Λήδα	Επ. Καθηγήτρια	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ελληνική Ιστορία	05137	05273	lpapast@cc.uoi.gr
Παππά Βασιλική	Επ. Καθηγήτρια	Αρχαιολογίας/ Κλασική Αρχαιολογία	05125	05257	vaspappa@cc.uoi
Παπαχριστοφόρου Μαριλένα	Επ. Καθηγήτρια	Λαογραφίας	05112	05253	mpapach@cc.uoi.gr
Πετρόχειλος Ιωάννης	Αν. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Κλασική Αρχαιολογία	05105	05257	ipetroch@cc.uoi.gr
Σαραφιανός-Μπογιατζής Αριστείδης	Λέκτορας	Αρχαιολογίας/ Ιστορία της Τέχνης	05240	05257	asarafia@cc.uoi.gr
Σταυράκος Χρήστος	Αν. Καθηγητής	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Βυζαντινή Ιστορία	05148 07181	05256	chstavra@cc.uoi.gr
Τζαμτζής Ιωάννης	Αν. Καθηγητής	Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας/ Ρωμαϊκή Ιστορία	05123	05256	itzamtzi@cc.uoi.gr
Τζόκα Βάγια	Διοικητική Υπάλληλος	Γραμματεία	07180	07035	

Φατούρου Όλγα	Διοικητική Υπάλληλος	Λαογραφίας	05161	05253	ofaturu@cc.uoi.gr
Φλιτούρης Λάμπρος	Λέκτορας	Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων/ Νεότερη Ευρωπαϊκή & Παγκόσμια Ιστορία	05104	05273	lflitour@cc.uoi.gr
Φωτιάδης Μιχάλης	Αν. Καθηγητής	Αρχαιολογίας/ Προϊστορική Αρχαιολογία	05103	05257	mfotiadi@cc.uoi.gr

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Χρήστος Σταυράκιος (Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Βασιλική Παππά (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης)

Μαριλένα Παπαχριστοφόρου (Τομέας Λαογραφίας)

Λάμπρος Φλιτούρης (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
451 10 Πανεπιστημιούπολη, Δουρούτη,
Ιωάννινα